

stiftsbladet

Folkekirken | Roskilde Stift | nr. 4 juni 2021 | 72. årgang

OPTAKT TIL STIFTS DAGEN 2021

SKAL VI GØRE, SOM VI PLEJER?

Valg til Stiftsrådet
og provstiudvalgene

Med kirken
i sommerlandet

Tumlingedåb
– går det hos os?

Endelig kan vi mødes!

Tekst: Peter Fischer-Møller, biskop

Foto: Rune Hansen

Det har været et mærkeligt halvandet år i familierne, i samfundet og i kirkerne. Corona har sat overskriften.

Danmark blev ikke så hårdt ramt, som man er blevet i mange andre dele af verden, hvor man stadig dagligt tæller ofrene for coronaen i tusinder, og det er særligt de i forvejen mest udsatte befolkningsgrupper, der lider mest. Derfor kan glæden ved genåbningen af det danske samfund og vores kirkeliv kun blive et "Broken Hallelujah".

Men glædeligt er det, at vi nu kan invitere til den i flere omgange udsatte Stiftsdag lørdag den 11. september 2021.

Dagens tema er "Skal vi gøre, som vi plejer?", og det skal særligt handle om liturgien i den danske folkekirke, som de seneste år har været sat til debat.

Da temaet blev besluttet tilbage i 2019, vidste vi ikke, at hele verden ville blive ramt af en pandemi, der i den grad betød, at vi ikke kunne gøre som vi plejer i ret mange sammenhænge. Heller ikke i kirken.

To gange måtte vi udskyde Stiftsdagen, men vi er så heldige, at oplægsholderne – skuespiller Søs Egelind, instruktør Katrine Wiedemann, teolog og forsker Jette Bendixen Rønkilde og kirkeminister Joy Mogensen – har sagt ja til at være med, når vi endelig kan mødes i Roskilde Kongrescenter til september. De vil blive præsenteret kort i dette blad, og vil

man gerne læse mere om dem og dagens tema, kan man på stiftets hjemmeside finde Stiftsdagsmagasinet, som blev udsendt i februar 2020 som en opvarmning til dagen.

Fordi vi allerede har udgivet et Stiftsdagsmagasin om det valgte tema, har vi i år valgt at udgive et ordinært Stiftsblad, der både omhandler Stiftsdagen og andre spændende historier fra stiftet.

Vi skal med til gudstjeneste i Nørre Dalby Kirke i Køge Provsti, hvor journalist og fotograf var sendt ud for at dokumentere, hvordan man i tiden fra jul og tre en halv måned frem skulle afvikle højmessene på en halv time uden sang. For coronaen gjorde, at liturgi i løbet af meget kort tid blev noget, vi alle måtte forholde os til. Vi kunne ikke bare gøre, som vi plejer.

Siden nedlukningen i foråret 2020 har vi øvet os på virtuelle gudstjene-

ster, gudstjenester med tilmelding og afstand og korte gudstjenester uden sang. Heldigvis er kirkelivet ved at nærme sig noget mere normalt igen, men vi har lært en masse undervejs, og jeg tror ikke bare, vi vender tilbage til et kirkeliv som før marts 2020. Vi får se!

En ting ved vi. Nemlig, at der bliver meget at gøre hen over sommeren og i efteråret, da mange kirkelige handlinger er blev udskudt. Det betyder, at præster og kirkepersonale kommer på overarbejde – og det betyder nok også, at de ikke har så meget tid til at påtage sig andre opgaver med foredrag og studiekredse og alt det andet, som vi også har savnet. Men det skal nok komme. Og indtil præsterne har fået døbt og konfirmeret og viet, kan menighedsråd og andre frivillige jo godt gå i gang med de aktiviteter, som de har lyst til og mulighed for at stå for. Det vil være et fint udtryk for det "almindelige præstedømme".

Foran os ligger også valg til provstiudvalgene og Stiftsrådet. Det kommer I til at høre mere om, men allerede i dette stiftsblad har vi set nærmere på, hvad et provstiudvalg er for en størrelse.

I kan også læse om stiftets praktikordning for teologistuderende, om det nye tiltag "Tumlingedåb" og seneste nyt om den store kirkelige begivenhed, Himmelske Dage, som vi er værter for til næste år.

Der er altså al mulig grund til med Leonard Cohen at istemme et "Broken Hallelujah".

14

16

44

STIFTSBLADET, JUNI 2021

Udgiver:
Roskilde Stift
Palæet, Stændertorvet 3A,
4000 Roskilde.
Tlf. 4638 1920
www.roskildestift.dk

Følg Roskilde Stift på Facebook:
www.facebook.com/roskildestift

Ansvarshavende redaktør:
Otto Lundgaard
tlf. 4033 2127 | e-mail: nol@km.dk

Journalist: Rasmus Birkerød
tlf. 3027 2319 | e-mail: rabi@km.dk

Roskilde Stifts kommunikations-
medarbejder: Sidsel Drengsgaard
tlf. 3033 9941 | e-mail: smad@km.dk

KORT NYT

Kort nyt 4

STIFTS DAGEN 2021

Velkommen igen til Roskilde Stiftsdag 6

Palladiusprisen. 7

Dem kan du møde på Stiftsdagen. 8

UD AF CORONAENS SKYGGE

Ingen sang, tak! Til højmesse i en corona-tid 10

Liturgidebatten - dér står vi nu 16

Tumlingedåb - går det hos os? 18

Bog anmeldelse - Gudstjeneste nu! 22

Bibelen 2020 - i skrift og tale 24

FREM MOD NÆSTE KIRKEÅR

Folketkirkens "hemmelige" magtcentral 28

Ny mand i provstiudvalget fik sig en overraskelse ... 30

Derfor har vi Stiftsrådet 33

Det indblik, de får i præstearbejdet, skal give dem lyst
til at blive præster. 36

Himmelske Dage 39

Konfirmandtræf i 2022 42

KIRKEN I SOMMERLANDET

Ny præst i Vig Kirke på særlig opgave 44

SAS-stewardesse, skolelærer og døbt 46

Turen går til Roskilde Stift 47

GANG I KIRKELIVET - LIV I KIRKEGANGEN

Børneaktiviteter "to-go" 50

Vil du tænde et lys? 51

Det kræver en landsby ...at blive mor i en corona-tid. 52

Genåbningen markeres i kirkerne 53

KURSER I STIFTET

To kurser 54

Diakonidag i stiftet. 55

Invitation til Stiftsdagen 2021 bagside

Fotos: Rune Hansen, Christina
Molbech, Sille Arendt, Thomas
Andersen, Rasmus Birkerød og
Otto Lundgaard

Forsidebillede: Rune Hansen

Korrektur: Lisbeth Grønberg

Layout: Itkin grafisk | itkin.dk

Tryk: KLS PurePrint A/S
Papir: Pureprint Silk

Oplag: 2.700

Næste nummer af Stiftsbladet
udkommer primo oktober 2021
Tema: Kristen spiritualitet
Deadline: 23. august

Inden da udkommer
PRÆDIKENPAUSE XIII
medio august 2021

PurePrint® by KLS

Produceret bionedbrydeligt af KLS PurePrint A/S

3 er blevet ordineret i Domkirken i april og maj.

15. april blev Karina Lynge Christiansen ordineret til præsteembede i Nyvang-Tømmerup Pastorat, Kalundborg Provsti, og Christian Canu Højgaard til en 25 procent præstestilling i Vestsjællands Valgmenighed, Slagelse Provsti.

12. maj blev Lasse Thorman Madsen ordineret til præsteembede i Herlufmagle Pastorat, Næstved Provsti.

Dåb under corona

Fyens Stift har samlet erfaringer, ideer og materialer fra lokale præster om dåb i en corona-tid.

Man finder materialet på Fyens Stifts hjemmeside: fyensstift.dk/præster/daab-under-corona

Her finder man også eksempler på tekster til forældrebreve og Facebook-opslag om dåb. Alt er til fri afbenyttelse, og siden vil løbende blive opdateret med nye bidrag.

NYT MAGASIN KAN BRUGES SOM SAMTALE-STARTER

Det seneste nummer af magasinet folk&kirke handler om mørke. Både det i os og omkring os.

folk&kirke produceres af Helsingør Stift i samarbejde med landets øvrige stifter. Idéen er, at magasinet kan være en samtale-starter i et væld af sammenhænge: til samtalsaloner, studiekredse og eksistenssamtaler. På det lokale bibliotek, på højskoler, gymnasier og efterskoler.

Læs mere på stiftets hjemmeside eller på folkekirken.dk

KIRKEINDVIELSE

Biskop Peter Fischer-Møller indviede søndag den 11. april det 125 år gamle Slagelse Missionshus til kirke. Det gjorde han sammen med provst i Slagelse Provsti Ulla Thorbjørn Hansen og Vestsjællands Valgmenighed, der fremover vil fejre gudstjeneste her.

På grund af corona-restriktioner måtte indvielsen ikke vare mere end 30 minutter. Alligevel lyder det fra valgmenighedens bestyrelse, at det var meget festligt og højtideligt.

Valgmenighedens profil beskriver bestyrelsen på denne måde: "Man kan sige at vores menighed står på tre ben, som er: Bibeltro forkyndelse, rytmisk lovsang og et rummeligt fællesskab."

Læs mere om den nye valgmenighed på stiftets hjemmeside eller vesva.dk

Nyt provstikontor

Kalundborg Provsti tog et nyt provstikontor i brug den 20. april. Det er beliggende ved Finderup præstebolig og udgør 295 nybyggede kvadratmeter. Her er der fundet plads til et møderum til provstiudvalget, kontorer til provst, provstisekretær og provstikonsulent samt et fælles kontor til kirkens personale. Provst Jørn Noe fortæller, at alle glæder sig meget til at tage de nye og mere tidssvarende lokaler i brug.

FÅ STIFTETS NYHEDSBREV

I stiftets månedlige nyhedsbrev kan du læse nyt om kirkelivet i stiftet, om kurser og arrangementer og få anden nyttig viden og inspiration. Hvert nyhedsbrev indledes med en hilsen fra biskoppen. Tilmeld dig nyhedsbrevet på forsiden af stiftets hjemmeside.

NY UNDERSØGELSE:

Sådan får man succes med børnekonfirmandundervisning

FUV - Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter - har udgivet en ny undersøgelse om børnekonfirmandundervisning. Rapporten "Et værdifuldt frirum. Børnekonfirmandundersøgelse" og et tilhørende idékatalog kan du finde på fkuv.dk. Du kan også læse mere på stiftets hjemmeside.

”

*Der er meget, vi kan være uenige
om i et demokratisk samfund.
Vi kan være uenige politisk, vi kan
være uenige religiøst, og vi kan være
uenige om forholdet mellem religion
og politik. Sådan skal det være.
Men demokratiet lider skade,
hvis vi opgiver samtalen.”*

Biskop Peter Fischer-Møller i Berlingske

NY FOLDER til MENIGHEDSRÅD om BYGGESAGER

Landets 10 stifter har i samarbejde udgivet folderen "Kom godt fra start i byggesager". Det er en kort guide til, hvordan menighedsrådet kan gribe en byggesag an på en god og effektiv måde.

Find den og læs mere på stiftets hjemmeside under menupunktet "For menighedsråd". Her klikker du på "Håndbøger og vejledninger".

Demenspris 2021

Sognepræst i Skt. Jørgens Kirke, Næstved, Lillian Jordan Nielsen modtog den 10. maj "Demensprisen 2021 - pårørendeprisen". Den blev overrakt af social- og indenrigsminister Astrid Krag på DemensDagene i Tivoli Kongrescenter.

Det er demenskonsulenterne i Næstved Kommune, der har indstillet Lillian Jordan Nielsen til prisen for hendes engagement og arbejde med pårørende grupper for demensramte i folkekirkeligt regi.

Foto: Nationalt Videnscenter for Demens/Tomas Bertelsen

Velkommen igen!

ROSKILDE

STIFTS DAG

den 11. september

Tekst: Otto Lundgaard

Fotos: Thomas Andersen og Rasmus Birkerød

“Skal vi gøre, som vi plejer?”

Sådan lød opfordringen fra Roskilde Stift, som i februar sidste år indbød menighedsrådsmedlemmer, frivillige, præster og medarbejdere til Stiftsdagen 2020.

Det korte svar er, at: det kom vi så ikke til. Stiftsdagen blev først udskudt og dernæst aflyst. Det plejer vi ikke at gøre. Hvilket igen skyldes, at intet helt var, som det plejede. Og at der endnu er meget, der ikke helt er, som det plejer at være.

Nu skriver vi 2021, og stiftet gentager opfordringen til jer ved at gentage ovenstående spørgsmål. Det spørgsmål er bestemt ikke blevet mindre aktuelt i det år, vi har været igennem. Heller ikke når det angår kirke- og gudstjenestelivet i hvert eneste af de 313 sogne her i Roskilde Stift.

GUDSTJENESTEDEBAT PÅ NYOPLYST GRUNDLAG

Debatten om gudstjenestelivet, som bl.a. de tre fagudvalg under Kirkeministeriet var med til at sætte i gang med udgivelsen af “pixibøgerne” om autorisation og frihed, dåb og nadver, fik et uventet, udefrakommende boost i 2020-21, da corona-pandemien gjorde kirken omstillingsparat i en fart. Af den grund, at det var nødvendigt.

Alle, der har været til højmesse bare én gang siden efteråret 2020, har erfaret på krop og sjæl, hvad det vil sige *ikke*

at gøre, som vi plejer. Eksempelvis når gudstjenestens længde er forkortet til en halv time, når fællessangen er forstummet, når prædikenen er kortere og måske i en friere form end ellers, når altergangsritualet er ændret og antallet af læsninger og bønner reduceret. Noget er ændret, men ikke alt er blevet uigenkendeligt. Og evangeliet er det samme.

Stiftsdagens tema “Skal vi gøre, som vi plejer” angår en gudstjenestebat, som kun de færreste kan sige sig fri for at have en mening om. En mening, som det sidste års alternative gudstjenester må siges at have rusket op i og måske fornyet.

Evangeliet lever af at blive delt, det samme gør debatten, som vi på Stiftsdagen ønsker at sætte yderligere gang i og gøre det i fællesskab med alle, der vil være med, både på selve dagen og om søndagen og i hverdagen hjemme i eget sogn.

I sin klumme i magasinet “Stiftsdagen 2020”, der udkom op til sidste års udskudte og aflyste Stiftsdag, skriver medlem af arbejdsgruppen, sognepræst Marianne Pedersen:

“Hvor vil jeg ønske, at vi kan gå ind i samtalerne om liturgi med nysgerighed og åbenhed over for andres opfattelser og erfaringer. Samtalen om vores fælles gudstjeneste og dåb og nadver handler om noget af det mest centrale i kirkens liv.

Vi bryster os af folkekirkens rummelighed, men det er ikke en rummelighed, der baserer sig på tillid. Snarere er den baseret på berøringsangst.

Lad os nu være modige og tage englenes: “Frygt ikke!” til os og prøve at give plads og lytte opmærksomt til, hvad der er på spil og til hinanden.”

Opfordringen er hermed givet videre.

Lad os samles en dag i stiftet, samles til møde i Roskilde Kongrescenter og til gudstjeneste i domkirken. Læs på bagsiden, hvor og hvordan I melder jer til.

Velkommen til Stiftsdagen 2021!

FAKTABOKS

Stiftsdagen 2021 er tilrettelagt af

Anders Christensen, Anne-Sophie Olander Christiansen, Anna Helleberg Kluge, Lone Balle Olesen, Marianne Pedersen og Rasmus Birkerød.

PALLADIUS- PRISEN

Palladiusprisen – en stor og en lille – overrækkes hvert år på Stiftsdagen til en person eller et projekt fra Roskilde Stift, som i kirkelig sammenhæng har været til gavn for mennesker på lokalplan, i provstiet eller hele stiftet. Vinderne, som er indstillet på opfordring, modtager en Palladius-statuette, en sum på hhv. 10.000 og 5.000 kr. samt naturligvis æren.

Alle, som er interesseret i kirkens arbejde, opfordres til at sende begrundede forslag til stiftets Palladius-komité senest den 16. august til KMROS@km.dk, mærket "Palladius".

FAKTABOKS

Peder Palladius var Sjællands første lutherske biskop. I sin visitatsbog beretter han om sine rejser rundt i de sjællandske sogne og fortæller i et jævnt og folkeligt sprog om den nye evangelisk-lutherske tro og om, hvordan den kom til udtryk.

I 2002 indstiftede den daværende Roskilde Stiftsfond på foranledning af biskop Jan Lindhardt en ny initiativpris, opkaldt efter Peder Palladius. Hermed ønskede man at sætte fokus på de mange initiativer og projekter, der er i gang rundt omkring i stiftet, iværksat af præster, enkeltpersoner eller en gruppe af mennesker.

FAKTABOKS

Blandt tidligere prismodtagere:

2003

De 6 menighedsråd i (daværende) Bramsnæs Kommune, Rye-Kirke Sonnerup, Sæby-Gershøj, Kirke Hyllinge-Lyndby for deres ualmindeligt gode samarbejde, der udmønter sig i blandt andet kirkemarathon, afvikling af inspirationsdag og ansættelse af en fælles PR-medarbejder.

2011

Teamet bag sorggrupperne i Solrød Kirke. Sognepræst Leif Ellerbek gør sammen med de frivillige et meget stort og bogstavelig talt prisværdigt arbejde med sorggrupper.

2018

Organist Charlotte Dagnæs-Hansen, Præstø og Skibinge Pastorat, for sit arbejde som korleder og organist med en ildhu, man skal lede længe efter. Hun er med til at udvikle børnene fra ganske små, til de er voksne og kan komme videre i deres liv med forskellige uddannelser. Det er en god ballast at have sunget i kirkekor.

LÆS MERE

Citaterne fra foredragsholderne er taget fra magasinet "Stiftsdagen 2020". Har du lyst til at læse interviewene i deres fulde længde - som en forsmag på Stiftsdagen - kan magasinet findes og downloades på stiftets hjemmeside.

Dem kan du møde på Stiftsdagen 2021

Vi har inviteret en skuespiller, en instruktør og en forsker til at komme med deres indspark, når vi på Stiftsdagen skal samtale om emnet "Skal vi gøre, som vi plejer".
Få en forsmag her

“

SØS EGELIND, SKUESPILLER

“En troende hednings bekendelser”

“Jeg får den tanke, at præsten overhovedet ikke forholder sig til den tekst, der bliver læst op. Lige præcis den del bliver for mig tit en frustrerende oplevelse. Jeg kan ikke høre, hvad der bliver læst op fra prædikestolen. Jeg kan ikke forstå det, og jeg kan derfor ikke tage det ind.”

“Ja, jeg er et troende menneske. Jeg tror på kærligheden som den største kraft overhovedet. Det er vel den eneste grund til, at vi er her ... at give kærlighed.”

“For nylig var jeg til bryllup i København. Fantastisk rum, breathtaking. Men altså ... når vi har sat os, så er der så meget, der ikke virker på mig. En kordegn byder velkommen, men man får indtrykket, at han bestemt ikke har lyst til at stå der - det var bare hans tur. Så kigger man på præsten, men præsten har valgt at byde kirkegængerne velkommen med at stå med ryggen til. Altså ...”

KATRINE WIEDEMANN,
TEATERINSTRUKTØR

“Fast fodfæste kun ved spring”

“Folkekirken har, som teatret, det levende ord. Folkekirken er bygget på gamle traditioner, men må ikke være noget fra fortiden. Det handler jo om os, de nulevende, vores udfordringer som mennesker. Kirken kan tackle og rumme lidelsen, teatret kan det samme.”

“Hvor meget skal man holde fast i de klassiske ritualer? Hvor meget må og kan man fortolke? Hvad kræver nutiden, og skal man lytte til det?”

“Jeg ser teatret som den yderste avantgarde, hvis man tager opgaven på sig som teatermenneske. Jeg er fremtiden, ikke fortiden. Det samme kan gælde kirken. Vi er mennesker, der formidler erfaringer til mennesker om, hvor vi overlever at være levende på denne jord.”

“

Foto: Kathrine Wörse

JETTE BENDIXEN RØNKILDE, POST.DOC.
AARHUS UNIVERSITET

“Rødder i fortiden, bud til nutiden og blik mod fremtiden”

“Genkendelighed for gudstjenestedeltagerne er oftere bundet til det, at der er en præst og organist, at der synges en kendt salme, duften i rummet, indretningen af kirkerummet frem for selve gudstjenestens ordlyd. Men det er ikke noget entydigt billede, for det eneste sikre i forhold til gudstjenestedeltagernes opfattelse af det genkendelige er, at det nærmest er noget forskelligt fra person til person.”

“Hvad er genkendelighed? Hvad skal en højmesse genkendes som? En kristen gudstjeneste? En evangelisk-luthersk gudstjeneste? En dansk gudstjeneste? Min gudstjeneste? Det åbner for, at vi bliver nødt til at tage hul på en udfordrende og følelsesladet debat, om genkendeligheden kan sikres på papir. For kan autorisation være med til at værne om en evangelisk-luthersk nerve?”

Ingen sang, tak! Til højmesse i en corona-tid

Fra jul og tre en halv måned frem måtte vi ikke synge i kirkerne, og gudstjenester måtte kun vare en halv time.

Stiftsbladet tog til corona-sikker gudstjeneste
i Nørre Dalby Kirke 2. påskedag

Tekst: Sidsel Drengsgaard

Foto: Rune Hansen

Flaget er hejst ved **Nørre Dalby Kirke** i Køge Provsti. I den gulkalkede middelalderkirke er man klar til at fejre 2. påskedag. På historisk vis - uden menighedssang og på kun én halv time, som corona-restriktionerne foreskrev fra jul og tre en halv måned ind i 2021.

I våbenhuset. Provst Jens Elkjær Petersen drøfter de sidste detaljer om gudstjenesten med graver Bent Fogt Bakken.

Humøret er højt, selvom der er nok af detaljer at holde styr på: Særkalke, håndsprit, salmeark og tilmeldinger.

"Vi må få det bedste ud af situationen, og jeg synes egentlig, det er gået ok, selvom det også har været tungt og besværligt," siger Bent Fogt Bakken.

Med coronaens indtog måtte alle kirker gentænke deres nadver-praksis: Hvordan kan man sammen fejre nadver uden at blive anledning til et smitteudbrud?

I Nørre Dalby Kirke har man fundet et system, hvor man ved ankomst får udleveret en særkalk - det kaldes de små bægre, man drikker vin af ved nadveren - med en oblat i. Under nadveren er det så præsten, der går rundt til hver enkelt i menigheden og skænker vinen.

Menighedsrådsmedlem, Erik Swiantek, glæder sig til, at man igen kan fejre nadver på normal vis:

"For mig kollapser fællesskabet i altergangen," siger han.

^ En sludder skal der til.

Medlem af menighedsrådet Erik Swiantek (til højre) i samtale med kirkegænger Flemming Mikkelsen. De taler om et borgermøde om en ny omfartsvej.

Erik Swiantek er bekymret for fællesskabet i menigheden.

“Det hele bliver meget effektivt. Vi mødes kun om det, vi skal mødes om. Det giver næstekærligheden trange kår,” siger han.

^ I kirkerummet er alt - næsten - som det plejer. Men kun næsten. Det minder spritflasken på alteret os om.

^ Salmebøgerne er skiftet ud med en folder, hvor man kan følge gudstjenestens gang.

Her finder man også teksten til de veksellæsninger, som man indførte, da salmesang lige før jul blev frarådet.

“Det er ikke det samme som salmesang, men det er en måde at inddrage menigheden på, så højmessens ikke føles som en forestilling,” siger provst Jens Elkjær Petersen.

Medlem af menighedsrådet Erik Swiantek er glad for veksellæsningen, og mener, at den godt må overleve coronaen.

“Her føler man sig inddraget. Det kræver lidt tilvænnelse fra menighedens side, men det kan vi sagtens lære,” siger han.

“Musikken har fået en mere fremtrædende plads. Det kan vi tage med os i tiden efter corona,” siger medlem af menighedsrådet Hans Henning Nielsen

Kirkesanger og oboist Maria Lundbak (billedet) glæder sig også over muligheden for at spille mere - sammen med sin kollega, organist Gro Larsen. Begge savner de den fælles salmesang, og glæder sig til, det ikke længere er nødvendigt at tage tid på alting - så alt kan nås på én halv time.

“Påske er ikke bare store og fine ord, men en virkelighed vi må leve i og med,” siger provst Jens Elkjær Petersen i sin prædiken.

Selvom coronaen ændrer liturgi og omgangsformer, står påskens opstandelses-budskab fast.

Corona-sikker nadver - ved tavs uddeling.

► “Herren velsigne dig og bevare dig! Herren lade sit ansigt lyse over dig og være dig nådig! Herren løfte sit ansigt mod dig og give dig fred”

◀ De to menighedsrådsmedlemmer, Erik Swiantek (til højre) og Hans Henning Nielsen, i samtale efter den korte højmesse.

Det er første gang siden jul, at Hans Henning Nielsen har været i kirke. Han har ikke haft lyst, når man ikke må synge. I stedet har han fulgt gudstjenesterne på DR hjemme i stuen, hvor han godt må synge med på salmerne.

“Det giver noget at komme i kirken igen, men jeg savner at synge. I dag savnede jeg særligt Grundtvigs Påskeblomst! hvad vil du her?. Jeg vil nok ikke komme så tit, så længe, vi ikke må synge.”

◀ Mundbind i alle liturgiske farver.

Provst Jens Elkjær Petersen har på nettet indkøbt mundbind med et guldbroderet kors i samtlige kirkeårets liturgiske farver.

“Vi må forsøge at holde humøret oppe. Vi savner at synge, og vi savner fællesskabet,” siger han.

▲ Hænderne sprittes - klar til at tage afsked i våbenhuset helt som vanligt.

^
 Eller ikke helt som vanligt: Håndtrykket er erstattet af corona-albuen.

Irene Mikkelsen tager her afsked med provst Jens Elkjær Petersen efter en halv times kirkegang med mundbind, sprit og afstand. Uden sang, håndtryk og kirkekaffe.

I dag havde hun og hendes mand, Flemming Mikkelsen tilmeldt sig højmessens.

“Det er nu mærkeligt, at man i et frit land som Danmark, skal registrere sig for at komme i kirke. Det værner jeg mig ikke sådan til. Men sådan er det, og så må vi jo gøre det. Vi vil jo gerne i kirke,” siger hun med et smil bag mundbindet.

FAKTABOKS

Tvunget gudstjeneste-laboratorium

I godt et kvart år måtte vi ikke synge til gudstjenesten, der kun måtte vare en halv time.

Alle kirker blev derfor tvunget til at gentænke højmessens liturgi.

Kan vi tage noget med os fra dette ufrivillige eksperiment?

Bidrag gerne til samtalen. Send dit indlæg til stiftets kommunikationsmedarbejder Sidsel Drengsgaard på smad@km.dk. Bidrag publiceres løbende på stiftets hjemmeside.

Liturgidebatten *– dér står vi nu*

Coronaen blev en uventet appelsin i turbanen, skriver formand for stiftets liturgiudvalg, domprovst Anne-Sophie Olander Christiansen. Her gør hun status på den landsdækkende liturgidebat

Tekst: Anne-Sophie Olander Christiansen, domprovst og formand for stiftets liturgiudvalg

Foto: Rune Hansen, Folkekirkens Nødhjælp 2020

I folkekirken arbejder vi *under evighedens perspektiv*. Denne formulering peger på én gang på det bedste og på det værste. Det bedste: Den fælles forankring i tradition og evangelium. Det værste: At fornyelse og forandringer er uendelig lang tid undervejs.

Vi ved jo, hvad vi har, og det er temmelig vanskeligt at overskue konsekvenserne af eventuelle ændringer. Særligt, når det handler om vores gudstjenesteliv, er vi tilbageholdende. Vi overvejer gerne og meget længe, hvordan vi dog skal ændre eller tænke nyt, for i udgangspunktet er vi dybt forankret i vores kirkes vældige traditioner. Vi hænger ved de dejlige gamle salmer. Vi finder tryghed i den velkendte liturgi. Vi finder fred i den rituelle gentagelse – søndag efter søndag efter søndag. Det siger næsten

sig selv, at man ikke sådan lige kan ændre på noget, der er både velkendt, trygt og fredfyldt.

ET FORBISTRET VIRUS BLEV EN LITURGISK APPELSIN I TURBANEN

Men Herrens veje er som bekendt uransalige og samtidig med, vi blev slået til hjørne af et forbistret virus, fik vi en uventet liturgisk appelsin i turbanen. På et splitsekund blev vi tvunget til at omlægge den folkekirkelige gudstjeneste – og det i en grad som under normale omstændigheder ville have slået de fleste af os i gulvet af ren og skær skræk.

Hvis en tilfældig præst eller et ditto menighedsråd inden coronaen – og helt af sig selv – havde foreslået, at ingen gudstjenester eller kirkelige handlinger måtte vare mere

FAKTABOKS**Deltag i samtalen**

Følg med på folkekirken.dk/aktuelt/liturgiarbejde, hvor du kan:

- læse de bidrag, der er sendt til liturgipostkassen
- finde de tre fagudvalgs rapporter, der også findes i pixi-udgaver
- se eller gense oplæg fra liturgikonferencen i januar 2021

end 30 minutter, og at menigheden flaks skulle smække salmebøgerne i, ja, så ville der fra et ual af sider have lydt et kæmpe ramaskrig. Jeg ville selv have råbt vagt i gevær, men pludselig var virkeligheden en anden. Døren ind til det gudstjenesteværksted, som en levende menighed altid i en eller anden grad må befinde sig i, var sparket op på vid gab. Der var ikke andet for end at følge trop.

EN SERIØS OG TVUNGEN FORANDRING

Folkekirkens gudstjenestefejrende menighed er et synende og åndende fællesskab, der lytter og svarer, og som udtrykker sig gennem sansning og koreografisk orden – gudstjeneste er krop. Men i coronaens gudstjenesteværksted blev vi alle som én tvunget til at undlade det, der giver evangeliet krop, henvist som vi var til at sidde helt stille i hver vores ende af en lang kirkebænk.

Vi kunne ganske vist lægge mundbindet, så snart vi havde sat os, men vi måtte ikke svare på evangeliets glædelige budskab, nadveren indfandt sig kun sporadisk, dåben blev helt og fuldt henlagt til særlige dåbsgudstjenester, og vi måtte for alt i verden ikke synge hverken vores sorg eller vores glæde ud.

Der var tale om en seriøs forandring, hvor alt det som gudstjenesten ellers betyder af fællesskab og udveksling var pist væk.

EN ANLEDNING TIL AT MÆRKE EFTER: HVAD ER VIGTIGT?

Det værste og det bedste. På én og samme gang. En træls forbandelse og en midlertidig mulighed til at skynde sig i kirke for at mærke og erfare, hvad det er, vi har, mangler eller kan undvære.

Det er en udpræget styrke, at vi kan gå i kirke et hvilket som helst sted i landet og alligevel genkende vores gudstjeneste, men det er lige så naturligt og fint, at en lokal menighed sætter sine egne præg og kendetegn på gudstjenesten.

Det er også klart, at arbejdet med liturgi og gudstjenesteliv har meget forskellige vilkår rundt omkring i de forskellige sogne. Der er forskel på ressourcer og mod, der er forskel på lyst og gudstjenestesyn, men hovedsagen er, at samtalen findes. Og det gør den.

AKTIV OG IGANGVÆRENDE SAMTALE

Her i Roskilde Stift nåede omkring 170 menighedsrådsmedlemmer, præster og medarbejdere at deltage i de temaaftener, som menighedsrådenes distriktsforeninger afholdt i samarbejde med stiftets liturgiudvalg og religionspædagogisk udvalg inden nedlukningen. Derudover ved vi helt konkret, at flere menighedsråd har sendt høringsvar ind til biskoppernes liturgiarbejde.

Vi glemmer ofte, hvor afgørende det er, at vi har “et myndigt lægfolk”, for sagen er lige så enkel, som den er udfordrende: Alle, der deltager i en gudstjeneste, kan tale med om den.

I Roskilde Stift er denne samtale heldigvis aktiv og igangværende, og om man ønsker at ændre noget eller ej, er det menighedens samtale, der skaber et levende gudstjenesteliv. Den liturgiske samtale er ikke kun præstens; den liturgiske samtale tilhører også menigheden, og menigheden lever og arbejder lige netop under evighedsens perspektiv.

FAKTABOKS**Liturgipostkassen – nu skal den tømmes**

Frem til den 26. marts 2021 kunne alle bidrag til samtalen ved at sende en mail til folkekirkens liturgipostkasse.

Biskopperne har modtaget knap 350 bidrag fra enkeltpersoner, menighedsråd og organisationer. Bidragene offentliggøres løbende på folkekirken.dk.

Bidragene indgår sammen med debatindlæg i medierne, artikler i tidsskrifter og andre udgivelser om folkekirkens liturgi i biskoppernes vurdering af den videre proces.

Om liturgiarbejdet

I 2016 satte biskopperne gang i et udredningsarbejde af gudstjenestens faste form, liturgien. Tre fagudvalg har undersøgt gudstjenestelivet, som det ser ud i dag og baggrunden for det.

Der blev lagt op til en bred folkelig og kirkelig samtale om, hvordan gudstjenesten i fremtiden skal forme sig.

I Roskilde Stift har Landsforeningen af Menighedsråds distriktsforeninger i samarbejde med stiftets liturgiudvalg og religionspædagogiske udvalg holdt en række velbesøgte debataftener.

TUMLINGEDÅB - går det hos os?

Tusinder af dåb og familiefester blev aflyst under corona-pandemien. Det kan få forældre til helt at udskyde dåben, indtil børnene er gamle nok til selv at vælge. Det går ikke, lyder det fra Lundtofte Kirke nord for København. Her indbyder de familierne til tumlingedåb

Tekst: Otto Lundgaard

Når pandemiens indvirkning på gudstjenestelivet skal gøres op i tal, er det ikke nok at tælle lukkede kirker, da restriktionerne var på deres højeste. Også når det kommer til coronaens senfølger, vil der være klare tal, som folkekirken ikke kan sidde overhørig.

Da kirkerne genåbnede i forsommeren 2020, indgik dåben *ikke* blandt de af gudstjenestens led, som Kirkeministeriet og biskopperne henstillede til, at man "burde overveje at gennemføre". Det har sine grunde.

Alle har altid haft adgang til at blive døbt med den kristne dåb, uanset restriktioner og afstandskrav. Alligevel oplevede folkekirken i corona-året 2020 et fald i antallet af døbte på 1/6 i forhold til året før. At faldet i dåbstallet er massivt, ses også af, at det årlige antal levendefødte børn har ligget stort set uændret siden 2006.

Faldet har givet anledning til overvejelser, og ikke kun i folkekirken. De aflyste dåbsfamiliefester under coronaen kan nemlig også sætte yderligere gang i overvejelser, der er oppe i tiden hos flere børnefamilier: "Når Julius nu er vokset ud af

familiens dåbskjole, hvorfor så ikke vente med at få ham døbt, til han skal konfirmeres og selv kan vælge?" Det er overvejelser, der skal tages alvorligt, også fordi de kan danne en ny dåbstradition og i sidste ende sætte barnedåben under pres.

I takt med den gradvise genåbning af samfundet står folkekirken over for at gøre kirken relevant og nærværende igen. Folket skal mindes om, at de har en tilknytning til kirken. Og kirken skal mindes om, at højtiderne og livets højdepunkter også findes i folkets traditionsbundne liv.

Rundt om i landets kirker er en ny dåbstradition på vej. Den kaldes "tumlingedåb" og henvender sig til familier med børn i vuggestuealderen, hvis dåb blev udskudt eller måske helt aflyst sidste år.

Stiftsbladet har set nærmere på dette løsningsskabende alternativ.

DÅBEN SOM FAMILIEBEGIVENHED

Børnefamilierne i Lundtofte Sogn i Helsingør Stift har vidst siden marts, at der lørdag den 18. september kl. 10.30 bliver holdt tumlingedåb – eller "en meget tumlingevenlig dåbsguds-

”tjeneste”, som en af sognets præster Julie Bjørklund Rebel pointerer.

Også i Helsingør Stift er dåbsprocenten faldet i 2020, og en debat på stiftets facebookside fik lagt for dagen, at noget måtte gøres for at få dåben tilbage i kirkerne. Ville kirken miste medlemmer som følge af nedgangen i dåbstallet, eller ville coronaen ligefrem være Doomsday for folkekirken?

Der kom for alvor gang i de lokale planer om tumlingedåb, da nogle dåbsfamilier i Lundtofte meddelte kirken, at de havde valgt at fejre dåb i anledning af barnets 1-årsfødselsdag eller en lignende familiebegivenhed, hvor der kunne samles flere gæster end i coronatiden.

- Det var så det, der fik os i gang med at tænke, at måske vi skulle tilbyde tumlingedåb for børn i alderen 1-3 år, fortæller Julie Bjørklund Rebel. - Normalt kommer her dåbselskaber på et sted mellem 50 og 80 gæster. Hvis det er kriteriet, så har det ikke været muligt at holde dåb i vores kirke, hvor vi kun har måttet være 18, hvis der også skulle synges. Så det er noget, vi forsøger at imødekomme med et godt tilbud til familier med børn født i 2020 og 2021.

Familiernes brug af kirken er i øvrigt traditionsbunden, og her ved udgangen af maj synes situationen at være på vej tilbage mod det normale. Der er allerede indskrevet en del børn til dåb, og interessant nok er der også kommet henvendelser om voksendåb, fortæller Julie Bjørklund Rebel. De mange dåbsaftaler får dog ikke kirken til at sove i timen og overse de udbøbte tumlinger.

- Vi forsøger at være på forkant og tænke, om vi kan gøre noget for de familier, som har fravalgt dåben,

*Ved tumlingedåb hænder det, at dåbsbørnene er store nok til selv at stikke hovedet ned mod dåbsvandet. Vi er til tumlingedåb i Sankt Pauls Kirke, København.
Foto: Sille Arendt.*

Princippet med tumlingedåb kan bruges overalt. Jeg synes ikke, der er noget specielt københavneragtigt over det

Julie Bjørklund Rebel, sognepræst

og for hvem det er blevet en større hurdle at få arrangeret en ny dåb, fordi barnet nu er blevet halvandet år. Det er ikke fordi, vi ikke har dåbsbørn på 1 og 2 år; det sker bare ikke så ofte.

Hvordan har menighedsrådet stillet sig til forslaget?

- De er meget positive! Vores menighedsråd er nærmest altid med på det værste, forklarer Julie. - Men også de har kunnet mærke, at der hverken har været dåb i højmesse eller om lørdagen i lang, lang tid. De er derfor også interesseret i, at vi kan tilbyde vores medlemmer så mange forskellige muligheder for dåb og gudstjenester som overhovedet muligt.

TRAPPESTIGEN

Tumlinger er ikke en ukendt størrelse i Lundtofte.

Tumlingedåben tænkes tilrettelagt som en dåbsgudstjeneste på børnenes præmisser med elementer lånt fra sognets babysalmesang, fx salmesang med brug af fagter og sanglege. Hverken dåbstalen eller dåbsgudstjenesten bliver særlig lang, og dåbsritualet vil stå for sig selv, hvad man også skønner, det kan. Dertil kommer, at den frie gudstjenesteform i højere grad også henvender sig til den øvrige del af dåbsfølget.

- Problemet er jo, at når børnene kommer i dén alder, vil de helst ikke holdes over dåben, forklarer Julie Bjørklund Rebel. - Vi prøver derfor

"Lad de små børn komme til mig, det må I ikke hindre dem i, for Guds rige er deres."

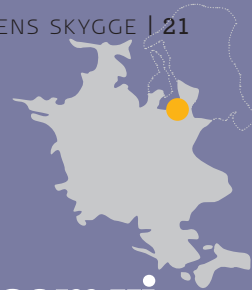
Foto: Folkekirken Vesterbro.

at inddrage familierne i dåben med at bruge en lille trappestige op til døbefonten. Familierne kan hjælpe til med at fylde vand i dåbsfadet, men ved selv at gå med på trappestigen kan de følge barnet hele vejen til dåb. Følgeskabet fortsætter efter dåben, hvor det er hensigten, at familien kan blive til samvær i sognegården. Herved håber kirken at få iværksat et tiltag, der har ulmet i et stykke tid:

- Faktisk har vi hele tiden haft et ønske om at lave dåb med brunch bagefter, for at det netop ikke altid

skal være kæmpestore fester, der gør dåben til et udstyrsstykke, fortæller Julie.

- Der kan jo ikke komme 80 gæster til hvert selskab, så det helt erstatter dåbsfesten, som familien oprindeligt ville have holdt; men vi prøver at gøre det til noget andet, til en anden mulighed for at holde en dåb, hvor man egentlig havde opgivet. Vi giver dem en mulighed for at samles med den nærmeste familie og holde en hyggelig stund bagefter, så man ikke skal stresse over at skulle hjem og

holde fest. Vi siger, at "Vi synes jeres barn skal have en mulighed for at blive døbt, og at det ikke skal være akavet og mærkeligt, at de er blevet så store".

IKKE KUN ET BYKIRKE-FÆNOMEN

Så tidligt som i marts udsendte kirkerne i Lyngbyområdet et nyhedsbrev, der gav plads til forhåndsamtale af tumlingedåben. Derudover agter man at målrette kommunikationen og sende indbydelse til de familier i sognet, for hvem tumlingedåben kan have relevans.

- Det er en god idé at søge på DNK efter familier med børn født i 2020-2021, og hvor forældrene er medlemmer af folkekirken, frem for at råbe vagt i gevær, forklarer Julie Bjørklund Rebel: - og altså i stedet sige: "Prøv at hør, vi er her, og hvis I kunne tænke jer dåb for jeres barn, hvordan kunne I så tænke jer, at det skulle være, nu hvor jeres børn er blevet x antal år og måneder?".

Jeg spørger til, om tumlingedåb er et særligt bykirke-fænomen. Det afviser Julie Bjørklund Rebel. Behovet er der jo, uanset hvor i landet, folk bor.

- Princippet med tumlingedåb kan bruges overalt, siger hun. - Jeg synes ikke, der er noget specielt københavneragtigt over det. Jeg fornemmer, at der har været en helt valid diskussion om, hvordan vi skulle lave nogle dåbsgudstjenester, som var særligt rettet mod dem, der ikke har fået døbt deres børn.

At behovet findes, det synes der ikke at herske tvivl om.

- Under overfladen er der en religiøsitet eller en forestilling om noget mere, der handler om barnets liv - og som forældrene ikke helt ved, hvordan de skal formulere. Der er en blufærdighed, tror jeg, omkring troen og hvad det egentlig er, man tænker. Således var der en forælder, der sagde til mig, at "Mit barn skal have så meget hokuspokus med sig som overhovedet muligt".

BREV TIL SMÅBØRNSFAMILIER:

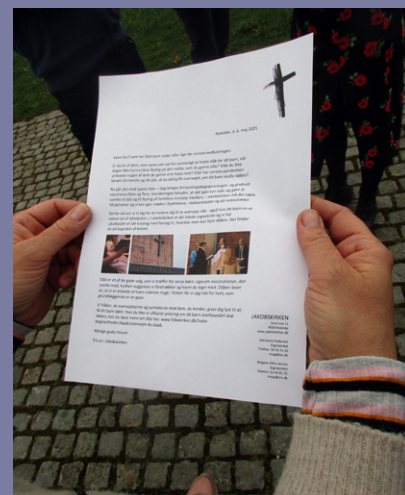
Dåb er et af de gode valg, som vi træffer for vores børn

I Jakobskirkens Sogn, Roskilde, er der sendt indbydelse til et udvalgt antal småbørnsfamilier om at fejre dåb. En dåb er en dåb, et dåbsbarn er et dåbsbarn uanset alder - også selvom dåben måske ikke helt bliver, som familien oprindeligt havde ventet

Tekst og foto: Otto Lundgaard

"Er du en af dem, som synes det var for vanskeligt at holde dåb for dit barn, når dagen ikke kunne blive festlig på den måde, som du gerne ville?"

Sådan begynder et brev, der under samfundets gradvise oplukning i maj er sendt til 37 småbørnsfamilier i **Jakobskirkens Sogn**. I alle familier er der født et barn i tiden lige før eller under nedlukningen under coronapandemien, og i alle familier er mor og/eller far medlem af folkekirken.

Brevet blev til på initiativ fra præsterne og i samarbejde med kirkekontorets medarbejdere. Dets åbne anliggende er at tilbyde familierne mulighed for at vælge at få deres barn døbt, selvom det bliver på en anden måde end de måske oprindeligt havde tænkt sig. For, som der står i brevet, i kirken får vi sagt tak for livet, som grundlæggende er en gave.

- En særlig tid kalder på særlige måder, fortæller sognepræst Marianne Pedersen til Stiftsbladet og hentyder til de anderledes måder at fejre dåb på, som tilbydes i brevet. Her står:

- Begynd 1- eller 2-års-fødselsdagen med en dåb i kirken, som er pyntet med flag.
- Hold barnedåb en lørdag formiddag eller søndag kl. 12.30.
- To-i-én-dåb, hvor nogen af de større i familien døbes samtidig med familiens mindste.
- Bliv døbt ved drop-in dåb den 12. juni kl. 12-14.

- Vi synes, det er vigtigt at børnene og deres forældre ikke bliver ladt tilbage med en fornemmelse af, at corona-pandemien berøvede dem muligheden for at fejre deres barns væren i verden med barnedåb, som giver børnene en tilknytning til folkekirken og den kristne tro, siger Marianne Pedersen og tilføjer:

- Børnene er jo ikke mindre velkomne eller mindre elsket af Gud, fordi de var så uheldige at blive født under en pandemi!

BOGANMELDELSE:

Gudstjeneste nu!

Tekst: Ole Bjerglund Thomsen, sognepræst, Haslev Sogn

Hvad er hele folkekirken optaget af lige nu? – Gudstjeneste! Hvad ønsker man gudstjenesten præget af? – Nu'et!

“Egentlig skulle jeg være glad, fordi vi nu kan holde almindelige gudstjenester igen. Men helt ærligt, så kommer jeg til at savne de korte refleksionsgudstjenester. Det har været så intenst. De har ramt lige ind i kernen – ramte mig tit i hjertet, når der kun var én bibeltekst og så en kort refleksion over temaet måske med et billede på skærmen”. Sådan sagde en kirkegænger forleden lidt undskyldende efter coronatidens sidste korte musikgudstjeneste.

UDGIVELSE NU ER RETTE TID

Lige nu har landets sogne friske erfaringer fra at arbejde med gudstjenestefornyelse. Vi måtte eksperimentere med gudstjenesterne under coronaen, især forkorte. Bagefter står vi erfarings rigere og bør spørge: Hvad betyder den erfaring for gudstjenesterne i vores sogn i fremtiden?

Samtidig står folkekirken ved kulminationen på en længere proces omkring liturgi. Drøftelser om gudstjeneste, dåb, nadver og autorisation. Emnerne er: Hvordan ønsker vi at fejre gudstjeneste? Hvilken tradition bygger vi på? Skal vores ritualer have et sprogligt og teologisk eftersyn? Og hvem skal egentlig bestemme? Landets menigheder og alle interesserede har kunnet give respons tilbage. Nu venter vi spændt på, hvad biskopperne gør.

Lige ind i denne tid udgiver to af vores dygtigste gudstjeneste-teoretikere, Jette Bendixen Rønkilde og Jørgen Demant, en solid og inspirerende bog om gudstjenester, “Mellem afbrydelse og forkyndelse. Gudstjenester til tid og sted”.

FRA HALLOWEENGUDSTJENESTE TIL REFLEKSION OVER TIDENS ØNSKER

Bogen giver ti eksempler på nye gudstjenesteformer fra sogne, der selv har lavet dem. Der er fx fyraftensguds-

tjenester, lyrikgudstjenester, askeonsdagsgudstjenester og halloweengudstjenester. Sidstnævnte gennemtænker et solidt kirkeligt bud som svar på det, der er en blanding af folkeligt, hedensk og ekstremt kommercielt. Alle gudstjenesterne er kendetegnet ved at være særgudstjenester. De rummer ved siden af deres særkender i forskellig grad velkendte liturgiske elementer, og nogle af dem ligger på højmessens plads søndag formiddag.

I bogens anden del får vi ti dybdegående artikler med hver deres vinkel på emnet. Her er stof til eftertanke. Blandt

andet når der peges på, at mennesker efterspørger mere sanselighed, mere plads til krop og oplevelse, og at den bløde servicerende religionsform har tiden for sig. På samme måde når det vises, hvor stor betydning rummet har for gudstjenesteoplevelsen: Lyset, menighedens placering, gudstjenestelederens placering, møbler eller ej osv.

ØJENÅBNENDE, INSPIRERENDE OG FRIMODIGT

I Egå Kirke laver man ART-gudstjenester. Gudstjenesten anskues som et kunstværk, kunstnere inviteres ind med deres værker. Der inddrages både billedkunstner og elektronisk komponist. Som læser bliver man

inspireret og tænker: Er der en kunstner i vores lokalområde, vi skal inddrage i en gudstjeneste?

I Trinitatis Kirke laver de kantategudstjenester med klassisk musik af Bach. Det er stor medrivende musik, der vil udfolde evangeliet og bevæge. Det er et fællesskab om at synge kernesalmer for fuld udblæsning. Og nej, ude i den lille kirke kan man ikke, hvad de kan i Trinitatis. Men, kunne vi alligevel en søndag invitere to musikere og planlægge gudstjenesten sammen med dem?

Forfattere og redaktører har gjort et eminent arbejde med at beskrive koncepterne, deres baggrundstanker og teologiske refleksioner. Man får endda fuldt udskrevne liturgier at se. På den måde afmystificeres det ukendte, og læseren kan tænke: “Aha, kan en bøn i en mindfulness-stil skrives

*I ethvert sogn bør man
spørge sig selv:
Hvordan fungerer
søndagens
gudstjeneste hos os?*

så jordnært og dog virke stærk? Så tør jeg godt prøve". Det kræver frimodighed at dele sine formuleringer på denne måde. Tak til bidragyderne.

MENNESKER VIL VÆRE MED NU, - JA, DE VIL!

Højkirkelige liturgiske elementer og nyere kulturudtryk mødes i et eksperimentarium, når Betlehemskirken på Nørrebro inviterer til Sacred Space. Målet er at skabe et sted, hvor menneskelige erfaringer af det skønne, det guddommelige, det mystiske og åndelige kan gives en ramme. Menigheden er inviteret ind som medskabere. Man er delagtig.

I en anden artikel indleder Jette Bendixen Rønkilde netop med, at nøglebegrebet for gudstjenestefornyelse i tiden er "delagtighed". Folk vil være med! Ja, og det vil de med mere end et korsvar, som de ikke kender, og en trosbekendelse, som de måske knap kan stå inde for. Ved hjælp af den svenske biskop Martin Modéus undersøger Rønkilde de former for delagtighed, der er på spil i mange nye gudstjenester. Man kan være delagtig ved at være inddraget, altså selv medvirke. Man kan være delagtig ved at føle sig repræsenteret af en medvirkende. Man kan opleve delagtighed ved, at ens livssituation og erfaringer indfanges af et nutidigt sprog og en nærværende henvendelse.

Nye gudstjenester gør ofte meget for at komme mennesker i møde, der hvor de er i livet, nu. Der tænkes prisværdigt meget på aktualitet, nærhed og tilpasning til målgrupper. Rønkilde peger meget relevant på bagsiden af denne tilgang: Risikoen for, at de specialiserede former for gudstjenester, idet de virker meget imødekommende for nogle, samtidig kommer til at virke ekskluderende for andre, fx fordi de byder på en form for inddragelse, som man ikke ønsker at være del af.

ERFARINGSRINGE IND I SØNDAGENS GUDSTJENESTE?

Særlige gudstjenester til årstider, lokale begivenheder og specifikke temaer og målgrupper er ligeværdige supplement til søndagens gudstjeneste. Samtidig har flere af os nok det håb, at menneskers positive oplevelser med at deltage dér, kan sænke tærsklen til søndag formiddag. Når liturgien for tiden drøftes, kan man ind imellem høre det argument mod forandring, at man bare kan lave særgudstjenester. Dér må drøftelserne dog ikke stoppe. Man må også kunne justere højmessens. I ethvert sogn bør man spørge sig selv: Hvordan fungerer søndagens gudstjeneste hos os?

I mit tilfælde må jeg tage ordene fra kvinden ovenfor til mig og sammen med kolleger og menighedsråd f.eks. spørge: Har vi det rigtige antal tekster og bønner? Og mere generelt: Er der erfaringer fra nedlukningstiden, der bør få indflydelse på søndagens gudstjenester?

Det samme gælder erfaringerne fra særgudstjenester. Når det f.eks. ved fyraftensgudstjenester i Varde Kirke

har vist sig, at kirkegængerne sætter pris på prædikener med katekismuspræg eller ud fra kunstværker, kan det så sige os noget om at holde gudstjeneste generelt? Eller når deltagere i askeonsdagsgudstjenester bliver bevæget af fysiske udtryk, at få tegnet et kors i panden, skal vi så tage det til os?

Søndagens gudstjeneste er kernen, hele menighedens gudstjeneste, og den skal om noget bære traditionen, så jeg siger ikke, at der skal fyldes alt muligt ind i den. Jeg foreslår bare forsigtigt, at vi ikke drøfter liturgi i to hermetisk lukkede rum; det ene for højmessens og det andet for alle andre gudstjenester. Erfaringer sætter ringe. Den læring, vi drager i det ene rum, bør inddrages i det andet rum.

FAKTABOKS

Til inspiration:

Brug bogen i menighedsrådet eller dan en lille studiegruppe.

Bogen bør læses af kirkemusikere, præster og andre, der planlægger gudstjenester. Men derudover af enhver, der interesserer sig for arbejdet med gudstjenester.

Benyt bogen som grundlag for temadrøftelser i menighedsrådet eller for en anden gruppe interesserede.

Læs alle et eller to af de kapitler, der handler om konkrete gudstjenesteformer.

Sæt jer sammen og del læseoplevelsen.

Del oplevelser af gudstjenester generelt, der har gjort særligt indtryk på jer.

Drøft: Har vi de rigtige gudstjenestetilbud på vores sted lige nu? Er der bestemte grupper, vi bør tænke på? Er der livstemaer eller trends i tiden, vi skulle adressere med særlige gudstjenester? Og ikke mindst: Er der noget, vi brænder for at prøve af?

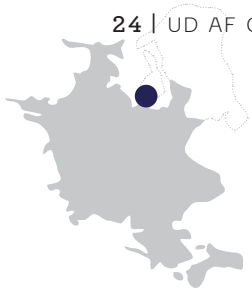
Mellem afbrydelse og forkyndelse. Gudstjenester til tid og sted

Forfatter: Jette Bendixen Rønkilde og Jørgen Demant (red.)

316 sider

Forlag: Eksistensen

Pris: 279,95

BIBELN 2020 I TEKST OG TALE

Med et års forsinkelse er Bibelen 2020
ved at blive introduceret i landets kirker.
I Kirke Hyllinge Sogn har de fundet ud af en måde
- hvis ikke to - at gøre det på

Tekst: Otto Lundgaard

Det kendte Søren Kierkegaard-citat om, at forventningens glæde er den største, kom i første omgang til at passe på det, der skulle have været sidste års landsdækkende præsentation af den nye bibeloversættelse, Bibelen 2020.

Det havde ikke skortet på foromtale i medierne, og hvor mennesker mødes i kirkeligt regi, fx som på Himmelske Dage i 2019 og Roskilde Stifts nytårskonvent 2020. Mange af os præster havde - efter biskoppelig tilladelse - set frem til at delagtiggøre menigheden i de nyoversatte og nyfortolkede bibellæsninger ved midfaste-gudstjenesten den 22. marts. Netop da indtraf den første kirkelukning i folkekirkens historie blot 11 dage før og satte Bibelen 2020 (samt året 2020) på standby.

Et års tid senere, hvor vores kirke atter er åben og kirkeligt ved at vende tilbage, kan vi fortsætte, hvor vi slap, og spørge: Hvad skal vi med den ny bibeloversættelse? Hvad er meningen med at bruge ressourcer på en ny udgave af Bibelen, som ikke er autoriseret til gudstjenestelig brug? Hvad er der i vejen med sproget i den autoriserede bibel, som vi føler os mere fortrolige med? Og skal vi nu bede Fadervor på en ny måde, her hvor vi har brugt 30 år på at vænne os til den udgave, der begynder med "Vor Far"?

HVORDAN SKAL BIBELN LYDE?

I **Kirke Hyllinge Sogn** blev studiekredsen om Bibelen 2020 skudt - lettere forsinket - i gang med en foredragsaften den 6. maj. Aftenens gæst var Henrik Winther Nielsen, sognepræst ved Frederiksborg Slotskirke og medlem af

*Studiekredsen om Bibelen 2020 blev
åbnet med en foredragsaften.
Foto: Mette Griffenfeldt Merrald.*

Bibelselskabets arbejdsgruppe omkring den ny bibeloversættelse. Foredragets titel var "Hvordan skal Bibelen lyde?".

Læs lige den igen.

Rigtigt, der stod ikke "læses", men "lyde".

Det handler om at lytte, og de fremmødte lyttede så godt efter, at aftenen endte i en levende debat om, hvad lyd egentlig betyder, og hvad det gør ved kendte tekster, at de bliver nyoversat.

Sognepræst Mette Griffenfeldt Merrald fortæller, at Henrik

Winther Nielsen først læste Bibelen 2020's version af juleevangeliet fra kirkegulvet og dernæst fra prædikestolen. I begge tilfælde var det den samme tekst, men da den blev læst på "præstemanér" fra prædikestolen virkede den ikke så moderniseret endda, men indgød stadig respekt.

Metoden er den samme, som Mette Griffenfeldt Merrald og hendes kollega, provst Lars Munch, vil bruge i studiekredsen i form af guidet fælleslæsning:

- En af os præster læser højt af den udvalgte tekst. Det er kun os, der på forhånd kender teksten, så det er de helt umiddelbare reaktioner, der bliver taget op under den efterfølgende refleksion og debat, fortæller Mette.

I forbindelse med foredraget fik Mette Griffenfeldt Merrald et interview med Henrik Winther Nielsen til kirkebladet "TRO". Et uddrag heraf gengives på side 25.

EN BIBEL, DER SKAL FORSTÅS

FAKTABOKS

På et link på Bibelselskabets hjemmeside, bibelselskabet.dk/udforsk2020, ligger oplæg klar til studiegrupper om Bibelen 2020, fordelt på emner og temaer. Det er bare at tage teksterne derfra og læse dem sammen.

Forståelse og læselyst har været vigtige kriterier bag arbejdet med Bibelen 2020. Det fortæller Henrik Winther Nielsen, sognepræst og medarbejder på nyoversættelsen, her i et interview

Tekst: Mette Griffenfeldt Merrald, sognepræst, Kirke Hyllinge-Lyndby Pastorat

Hvem er målgruppen?

- Jamen, målgruppen [for Bibelen 2020, red.] er jo i virkeligheden alle. Dengang der blev lavet en målgruppeanalyse, var et af argumenterne, at den skulle kunne læses af Patrick på 16 år fra Herlev. Altså, sagt på en anden måde skulle den være tilgængelig for alle. Det skulle være en grafisk udgave af Bibelen, der ikke lignede andre udgaver. Den skulle minde om anden litteratur, som folk ellers læser. Bibelen er jo en særskilt bog, men med denne her udgave skulle den gøres mere tilgængelig, sådan at folk kan nå til at sige: "Hvad skal vi læse næste gang i vores litteraturkreds eller derhjemme? Ja, lad os da tage Ruths bog!" [...]

- Jeg var i en gruppe, hvor vi tog forskellige tekstuddrag fra hele Bibelen – men inddelt efter tema. Altså, der sker jo tit det, at man starter med at læse Bibelen kronologisk fra Adam og Eva, men når man så når til slægts-tavlerne, kommer man ligesom ikke videre. [...]

- Under hvert enkelt emne har vi så givet et forslag til tekstforløb, og målsætningen var, at hver tekst skal kunne læses og tales om på 1½ time. Vi satte tekster sammen på kryds og tværs, og det er ikke meningen, at de

skal læses med en præst som leder af den læsning. Nogle af de andre grupper har givet tekstforslag inden for emner som fremmede, skyld og skam. Det er ment som en hjælp både til dem, som gerne vil læse alene og til litteraturgrupper.

- Det, der er vigtigt, er, at den skal læses som almindelig litteratur og ikke som en hellig kirkelig bog. [...]

Hvorfor lave en oversættelse?

- Arbejdet med denne oversættelse har stået på i 20 år. Meningen er jo at lave en bibel, der skal læses og forstås – ikke en bibel, der i sin oversættelse skal lægge sig op ad og kunne hænge sammen med salmer og bønner til en gudstjeneste. [...] Det er i bund og grund et folkeoplysningsprojekt.

Hvad har været kriteriet?

- Jeg gætter på, at man ikke skulle tage kirkelige hensyn, ikke hænge sig i traditionen. [...] For eksempel er Salmernes Bog udgivet i et hæfte med titlen "Tak". Der er kommet nye titler på, og udgivelsen er en revideret udgave af Den Nye Aftale.

- Man kan sige, at oversætterne har været mere frie og ikke været bundne af sproglige begrænsninger. Denne gang er det historierne, der er i fokus. Eksegeterne [bibelfortolkerne – ansat

på det teologiske fakultet, red.] har nydt det, for her er der intet noteapparat at forholde sig til. Det betyder bestemt ikke, at det er et mere letbetent arbejde – på ingen måde – men kriteriet har været læselyst og kulturafkodning.

Hvad har været det mest interessante?

- Jeg har jo ikke været med til at oversætte den. Men for mig var det helt fantastisk at få lov til at være med til at finde tekster, som folk ikke kommer i nærheden af ellers. En slags bibel for begyndere. [...]

- Men hvordan får vi så folk til at læse skidt? Hvorfor ligger den ikke som læsestof på toilettet eller i toget? Ja – der er nok en idé om, at man ikke sidder med Bibelen i S-toget – med mindre man er sådan lidt småtosset.

Så bliver materialet brugt?

- Nej, for jeg synes ikke Bibelselskabet promoverer det på en god måde. Lidt det samme som med S-toget og Bibelen – så er der ikke mange, og slet ikke unge, der vil have Bibelselskabet liggende åben i deres browserhistorik. Så det skal gøres på en anden måde.

FORSTÅELIGHED OG FÆLLES GENKENDELIGHED

Tidligere i år opfordrede landets biskopper kirkerne til at gøre brug af Bibelen 2020, også i gudstjenesternes læsninger. Stiftsbladet har taget Roskildes biskop på ordet

Tekst og foto: Otto Lundgaard

Jeg synes, det er en rigtig god oversættelse og en rigtig god udgave af Bibelen, slår biskop Peter Fischer-Møller fast.

Under vores samtale ligger Bibelen 2020 på mødebordet, side om side med kaffekopperne. Et par gange undervejs bliver den taget op, også for at blive læst højt fra. Hvilket er helt efter formålet. Sproget i de eksempler, vi finder frem, er anderledes, men mundret og levende. Og – ja, forståeligt i daglig tale.

- Principperne i Bibelen 2020 er de samme som dem, der er lagt i arbejdet med Den Nye Aftale, og det er, at fokus er lagt på forståeligheden. Det betyder, at oversættelsen er mindre tekstnær end i den autoriserede udgave af Bibelen og, skal vi sige, lidt mere fortolket, så den hjælper læseren med at forstå, hvad meningen er med det, der står.

Udover at høre biskoppens mening om den ny bibel har Stiftsbladet sat Peter Fischer-Møller stævne efter en fælles henvendelse, som landets biskopper udsendte først på året. Her opfordrer biskopperne til, at Bibelen 2020 bliver anvendt til kirkeligt brug. Det være sig studiegrupper samt konfirmand- og minikonfirmandundervisning, men interessant nok giver biskopperne også menigheder tilladelse til i en afgrænset periode at læse søndagsgudstjenestens bibeltekster efter Bibelen 2020.

- Vi vil gerne give den en chance, også i gudstjenesterne, medgiver Peter Fischer-Møller.

Han gør dog i den forbindelse opmærksom på, at der vil være udfordringer i forhold til, hvordan brugen af Bibelen 2020 vil fungere i en gudstjenestesammenhæng. Som eksempler nævnes samspillet med ritualerne og salmerne og det genkendelige sprog, der ligger heri.

- Hvis fx Fadervor lyder helt anderledes, så har vi et problem, siger Peter Fischer-Møller. Derfor må Bibelen 2020's formuleringer ikke bruges i ritualerne, fx Matthæusevangeliets missionsbefaling som indgår i dåbsritualet. Det skyldes intentionen om at fastholde en fælles genkendelighed i gudstjenesten i forhold til det centrale, som ritualerne indeholder.

PRØVEPERIODE OG EVALUERING

En betingelse for at bruge Bibelen 2020 i gudstjenesten er, at menighedsrådet henvender sig til stiftet vedrørende godkendelse af en prøveperiode på et år, fortæller biskoppen:

- Der er tale om en prøveperiode, hvor man *kan*, men ikke skal bruge Bibelen 2020 til alle gudstjenester, præciserer Peter Fischer-Møller. Når året er omme, kan menighedsrådet og præsterne fx evaluere hvilke gudstjenester og hvilke af gudstjenesternes læsninger, hvor det fremmede forståelsen at læse fra den nye oversættelse og fortolkning. Der er nemlig forskel på sætningsopbygningen i

Det er sproglig formidling, det her, og hvis det skal forstås og give mening for en ny generation, så skal der hele tiden ske en nyoversættelse af Bibelen.

Peter Fischer-Møller, biskop

Det Nye Testaments breve (epistlerne) og fortællinger (evangelierne). Det er noget, man i arbejdet med bibeloversættelsen har haft til hensigt at udjævne.

- Jeg tror, at evangelielæsningerne har været lettere at høre for menigheden. Dels på grund af genkendeligheden, og dels fordi de rent sprogligt er mindre kompliceret opbygget end epistlerne. I den autoriserede bibeloversættelse vil der være færre problemer med at forstå evangelierne på grund af deres mundtlige form.

- Jeg har tillid til, at I bruger Bibelen 2020 på den måde, som giver mening for jer, siger biskoppen med adresse til menighedsrådene og præsterne, - og så vil jeg gerne have en tilbagemelding for at høre, hvilke erfaringer, I har gjort jer.

NY AUTORISERET BIBEL PÅ VEJ

Peter Fischer-Møller vurderer ikke, at Bibelen 2020 vil blive autoriseret til gudstjenestelig brug. Derimod fortæller han, at man er gået i gang med planlægningen af en ny, autoriseret bibeloversættelse, der kan ligge klar på kirkens alter i 2036, i 500-årsjubilæet for Reformationen i Danmark.

Netop denne begivenhed får ham til at stille spørgsmålet om, hvorfor vi skal blive ved med at oversætte Bibelen. Svaret ligger i, at det netop er en bestræbelse, som er udsprunget af Reformationen og dens opgør med eksklusiviteten i forståelsen af Bibelens budskab.

- Før Reformationen var det præsterne, som kunne latin, og som var mellemmandene i forhold til at formidle kristendommen til befolkningen. Det var så det, Martin Luther gjorde op med, fortæller biskoppen. - For Luther blev det helt afgørende i kristendommen, at enhver kunne henvende sig direkte til Vorherre, og at enhver skulle have adgang til det, som var troens grundlag og de første kristnes vidnesbyrd, nemlig Bibelen.

Derfor var én af de ting, som Luther tog på sig, at oversætte Bibelen til folkets eget sprog. Og det er det, der har været en bestræbelse lige siden, påpeger Peter Fischer-Møller: - Det er sproglig formidling, det her, og hvis det skal forstås og give mening for en ny generation, så skal der hele tiden ske en nyoversættelse af Bibelen.

- Hvis man bliver ved med at sige det samme, så siger man ikke det samme, men så siger man noget forskelligt. Hvis Bibelen taler et sprog, som er fuldstændig outdated, så giver Bibelen et indtryk af at fortælle, at evangeliet er noget, der har med gamle dage at gøre, men ikke noget, der relaterer sig til vores liv her og nu, siger biskoppen og erklærer, at man dermed ikke kan kende forskel på en gudstjeneste og et besøg på museet.

- Så et element i det er, at Bibelen hele tiden skal være tilgængelig, så folk selv kan gå til den og netop ikke nødvendigvis behøver at have en præst eller biskop eller professor til at kunne udlægge teksten for dig. Og derfor bliver man selvfølgelig hele tiden nødt til at oversætte den for at sende signalet om, at det her budskab er et budskab, som taler direkte ind i vores liv og i vores tid. Og at det er tilgængeligt for enhver, der kan læse.

FAKTABOKS

Et eksempel på, hvordan Bibelen 2020 adskiller sig fra den autoriserede udgave fra 1992.

Missionsbefalingen, Matthæusevangeliet 28.16.20

Bibelen 2020

De 11 disciple tog afsted til et bjerg i Galilæa, hvor Jesus havde sagt, at de skulle mødes. Da de så ham, faldt de på knæ, men nogle af dem tvivlede på, at det var ham. Jesus gik til dem og sagde: "Jeg har fået al magt i himlen og på jorden. Derfor skal I rejse ud til alle verdens folk og få dem til at følge mig. I skal døbe dem, så de tilhører vores Far i himlen, Sønnen og Helligånden, og I skal lære dem at gøre alt det, jeg har sagt. Jeg lover, at jeg er hos jer, så længe verden er til."

Bibelen, den autoriserede udgave fra 1992

Men de elleve disciple gik til Galilæa til det bjerg, hvor Jesus havde sat dem stævne. Og da de så ham, tilbad de ham, men nogle tvivlede. Og Jesus kom hen og talte til dem og sagde: "Mig er givet al magt i himlen og på jorden. Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, og idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befalet jer. Og se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende."

SNART VALG TIL PROVSTIUDVALGENE:

Folkekirken "hemmelige" magtcentral

Det er muligt, at provstiudvalgenes arbejde ikke er alment kendt i den brede befolkning. Men indflydelsen er stor. For det er her, at kirkeskatten lægges fast, og pengene til sognene bliver fordelt. I Køge Provsti fordeler otte medlemmer knap 60 millioner kr. Stiftsbladet var med ved et af møderne

Tekst og fotos: Rasmus Birkerød

Vi skal have sat nogle penge af til vores ERFA-projekt. Hvor meget synes I? 100.000?

Provst Jens Elkjær Petersen sidder for bordenden i sognegården i Borup denne onsdag formiddag. Medlemmerne i **Køge Provstis** provstiudvalg nikker. Der synes at være bred konsensus.

- Er der andet, vi gerne vil, spørger Jens Elkjær igen.

Situationen rundt om bordet denne onsdag er typisk. For det er provsti-

udvalgets arbejde sat på spidsen; fordele penge fra kirkeskatten til menighedsrådene i provstiet og – som her – forskellige samarbejdsinitiativer på tværs i provstiet som ERFA-projektet.

For Køge Provstis vedkommende skal små 60 millioner kr. årligt fordeles til 12 menighedsråd. Det er provstiudvalget – provsten, en valgt præst og seks læge medlemmer – der beslutter hvordan kagen deles.

Så når Køge Sogn får tildelt 10,2 millioner kr., Herfølge får 9,1 millioner kr. og det langt mindre sogn i Lidemark får 1,1 million kr., så er det i sidste

ende, fordi de otte medlemmer har besluttet, at det skal være sådan.

STOR INDFLYDELSE

Provstiudvalgsmedlemmers indflydelse er derfor meget stor, hvilket velsagtens står i kontrast til, hvor stor den brede befolknings kendskab til provstiudvalgene er.

Kunne man ligefrem kalde udvalgene for "kirkens hemmelige magtcentral"?

- Ja, den beskrivelse kan jeg godt forstå, siger et af medlemmerne, Mark Jensen fra Herfølge Menighedsråd. Han er i gang med at afslutte sin første valgperiode.

Få medlemmer har stor indflydelse i provstiudvalgene. Køge Provstiudvalg med provst Jens Elkjær Petersen for bordenden fordeler hvert år ca. 60 millioner kr. til provstiets 12 menighedsråd. Dette er i øvrigt det første fysiske møde i udvalget siden pandemien brød ud.

- Den centrale økonomi i folkekirken ligger i provstiet. Jeg tror, at provstiudvalget er et større omdrejningspunkt i folkekirken, end man lige er klar over. Det er her, at vi prioriterer hvilke sogne, der får pengene, og hvilke større anlægsgaver, vi skal sætte i gang, siger Mark Jensen, der også sidder i menighedsrådet i Herfølge.

Mødedeltagerne rundt om bordet er da tydeligvis også velforberedte. Denne onsdags dagsorden har 176 sider med bilag, der skal læses igennem inden mødet.

- Vi bruger nok i gennemsnit tre timer på at læse det igennem, fortæller et

udvalgets andre medlemmer, Nadia Sandberg fra Køge.

GODKENDER OG AFVISER

Provstiudvalgets arbejde handler om at prioritere menighedsrådenes ønsker, for det er provstiudvalgene, der godkender og bevilger.

I den seneste valgperiode har en af de større prioriteter været at få bygget en ny præstegård i Bjæverskov. Der skulle findes lidt over 5 millioner kr. Til gengæld måtte man sige nej til fx et ønske fra menighedsrådet i Herfølge om at få en ny materielhal.

På den måde er den store forskel fra arbejdet i menighedsrådet, at man i

provstiudvalget lader sognekasketten blive hjemme og er med til at varetage hele provstiets interesser, fortæller Nadia Sandberg.

- Jeg har fået indsigt i, hvor vigtigt det er, at vi husker, at vi er en del af et meget større fællesskab. Hvis ikke vi i menighedsrådet får penge til noget, vi ønsker, så er det fordi, der foregår noget et andet sted, fastslår Nadia Sandberg.

Her indskyder provst Jens Elkjær Petersen en hurtig bemærkning: - Jeg tror i det hele taget, at det er vigtigt, at vi i kirken husker på, at det er vores allesammens penge, alle sammen.

Valg til provstiudvalget

EFTER SIDSTE VALG:

NY MAND I PROVSTIUDVALGET FIK SIG EN OVERRASKELSE

Der følger både indflydelse og arbejde med en plads i provstiudvalget, fortæller Mark Jensen, der efter sidste valg blev valgt ind i provstiudvalget i Køge Provsti. Særligt en detalje ved arbejdet overraskede ham

Tekst og foto: Rasmus Birkerød

Han er en af den slags mennesker, der omgående giver indtryk af, at det kan storme lige så meget, det skal være. Han skal nok blive stående.

Høj og bred i statur, rolig tale og i besiddelse af denne dybe basstemme, der kan få enhver højtflyvende sjæl til at fastholde jordforbindelsen.

Mark Jensen sidder i provstiudvalget i Køge Provsti.

Han tager imod på terrassen hjemme i Herfølge. Han er oprindelig skolelærer, 15 år på Hastrupskolen og siden konsulent for skole- og ungdomsvejledningen i Køge og Vallø kommuner. Sidste år stoppede han som leder af Ungdommens Uddannelsesvejledning i Greve, Køge, Solrød og Stevn efter 16 år i stillingen.

Hvad der har overrasket ham mest ved provstiudvalgets arbejde?

Han hæver det ene øjenbryn og brummer en let latter frem.

- Dagsordenerne. Jeg har nu ellers set mange dagsordener i mit civile arbejdsliv. Tro mig. Men det her var alligevel alvor.

Sætningen bliver sendt med et glimt i øjet og et tonefald af jysk underdrivelse.

Og han lader forstå, hvad det handler om. Dagsordener er af voksne størrelser i et provstiudvalg. Typisk med 100 siders bilag. Nogle gange mere, fortæller han.

Han blev i 2017 valgt i menighedsrådet for første gang. Kort efter blev han opfordret til at stille op til provstiudvalget.

- Provstiudvalget? Jeg tænkte, hvad er det nu lige, det er for noget? Det pudsige er, at min kone faktisk har siddet i provstiudvalget tidligere, men det var jo bare nogle møder hun gik til. Jeg var ikke helt bevidst om, hvad det var, fortæller han med et grin.

Nu er det gået op for ham, hvor meget indflydelse, der i virkeligheden ligger i provstiudvalget.

- Den centrale økonomi i folkekirken ligger i provstiet. Jeg tror, at provstiudvalget er et større omdrejningspunkt i folkekirken, end man lige er klar over, siger Mark Jensen, der i dag også er formand og kontaktperson i Herfølge Menighedsråd.

TRO OG PROVSTIUDVALG HÆNGER SAMMEN

Mark Jensens engagement i kirken er i samklang med hans tro. Han er vokset op på Randerskanten med sin mor og mormor, hvor der hver aften blev bedt Fadervor som det sidste inden sovetid. Derfor betød det noget, at begge hans børn og svigerbørn valgte at få børnebørnene døbt – endda i Herfølge Kirke.

- Jeg blev meget glad. Det giver jo ligesom sådan en beskyttende boble omkring børnene, siger han efter lidt betænkningstid.

Det er også tro, livssyn og kristne værdier, der er årsagen til, at Mark Jensen finder mening i at arbejde i provstiudvalget.

- Du er mere end dig selv. Den tankegang skal vi have ud til folk. Det betyder også, at kirken er mere end dit eget sogn, siger Mark Jensen.

Udover dagsordenernes størrelse, så erkender han, at det har overrasket ham, hvor meget i provstiudvalget, der handler om tal, økonomi og budget. Men det fylder trods alt ikke det hele, fortæller han og tilføjer, at han glæder sig til nogle væsentlige diskussioner, der venter i provstiudvalget i den kommende tid.

Da 63-årige Mark Jensen gik på pension som centerleder i den kommunale verden, kom han først i menighedsrådet i Herfølge og siden i provstiudvalget. - Bunken af bilag til dagsordenerne er stor i et provstiudvalg. Men det er indflydelsen også, og der venter spændende diskussioner forude, fortæller Mark Jensen.

- Kommunens udvikling har indflydelse på kirken, for eksempel på demografien. Så hvordan skal vi fremover være kirke? Passer vores organisation til den ny demografi her i Køge med mange tilflyttere? Skal alle sogne hver især sidde med deres regnskabsansvarlige? Skal hver lille kirkegård have deres egen graver? Eller kan vi have glæde af nogle større teams. Den diskussion i provstiudvalget bliver spændende, understreger Mark Jensen.

Og stiller han op igen ved det kommende valg?

- Selvfølgelig, lyder svaret.

FAKTABOKS

MARK JENSENS OPGAVER I KØGE PROVSTIUDVALG – UDPLUK:

Ejby Kirke laver præstegården om til sognegård.

- Jeg følger menighedsrådets byggeudvalgs arbejde. Går tilbage til provstiudvalget med den dialog, jeg har haft med byggeudvalget.

Kirkegårdspriser.

- Jeg er med i GIAS (GravstedsIndberetnings- og AftaleSystem, red.), som sætter takster på alt i forbindelse med kirkegårdspriser, så taksterne bliver ensartet i hele provstiet. Det gælder for eksempel priser på gravsteder med stående gravstene, gravsteder med en plade i jorden, buketter, granlægning til jul osv.

ERFA-grupper.

- Jeg har været med til at organisere, at de forskellige faggrupper i provstiet kan mødes og udveksle erfaringer. Vi kan tage nok så meget på kursus rundt omkring, men den største læring får vi mange gange, når vi lærer af hinanden.

FAKTABOKS

Det laver Provstiudvalget

- Fastsætter kirkeskatten
- Fordeler den kirkeskat, der opkræves i kommunen mellem de forskellige sogne
- Godkender menighedsrådenes budgetter
- Fører tilsyn med kirker
- Godkender ændringer af kirkegårde, f. eks indretning, fældning af træer etc.
- Godkender kirkegårdstaksterne
- Fører tilsyn med præstegårde
- Godkender menighedsråds beslutninger om køb og salg af fast ejendom
- Godkender opførelse og ombygninger af kirkens bygninger
- Skaber en ramme for samarbejde mellem menighedsråd i provstiet

FAKTABOKS

Sådan bliver provstiudvalget sammensat:

- Provstiets menighedsråd vælger 4-8 medlemmer.
- Provstiets præster vælger 1 præst.
- Provsten er født medlem.

Alle medlemmer af folkekirken kan stille op til provstiudvalgene. Det er ikke et krav, at man er medlem af et menighedsråd.

TIDSPLAN:

Valg til provstiudvalgene:

AUGUST

Fra midten af måneden begynder perioden med opstillingsmøder.

OKTOBER

Afstemningerne er slut. Man stemmer på et menighedsrådsmøde, hvorefter stemmesedlerne indsendes.

NOVEMBER

De nyvalgte medlemmer tiltræder den 1. november 2021. Medlemmerne sidder for en 4-årig periode.

SNART VALG TIL STIFTSRÅDET:

DERFOR HAR VI STIFTSRÅDET

- Nok er folkekirken fortrinsvis styret af sognene. Men der er brug for, at der er noget vi gør i fællesskab. Hvis ikke vi har et samlende organ som Stiftsrådet, så er jeg bange for, at det kirkelige fællesskab går fløjten, lyder det kontant fra formand Bodil Therkelsen

Tekst og foto: Rasmus Birkerød

Du skal være klar over, at du repræsenterer Roskilde Stift og ikke et lokalt sogn eller provstiudvalg.

Stiftsrådsformanden i Roskilde Stift, Bodil Therkelsen, ridser de helt grundlæggende forudsætninger op for at kunne blive et værdifuldt medlem af stiftsrådet.

Vi sidder i hendes stue hjemme i Raklev ved Kalundborg. Hun er en ivrig sjæl, formanden. Klasselærer for 1. klasseleverne på den lokale skole. Medlem af en række bestyrelser og udvalg i det kirkelige landskab. Hun har siddet i Stiftsrådet siden 2009 og været formand siden 2017.

Hun brænder for kirkelivet. Og der er fart på.

Taletempoet er over middel. Hænder og øjenbryn er hyppigt i bevægelse og fremhæver pointer. Vi sidder med en kvinde, der oftest er i gang og fyldt med ideer, hun gerne deler ud af.

DET STORE FÆLLESSKAB

Nu venter valget til det nye stiftsråd lige om hjørnet. Det betyder, at menighedsrådsmedlemmerne skal

- Hvis vi ikke har et samlende organ som Stiftsrådet, så er jeg bange for, at det kirkelige fællesskab går fløjten. For så er jeg bange for, at vi ikke ser os i en større sammenhæng, og at hvert enkelt sogn er sig selv nok, siger den nuværende formand Bodil Therkelsen.

stemme én repræsentant ind i Stiftsrådet fra hvert provsti. Derfor er det nu, det gælder om at få tiltrukket stærke og kvalificerede kandidater. For arbejdet er vigtigt, mener Bodil Therkelsen.

- Det er det, fordi vi med Stiftsrådet viser hinanden, at vi kan lave kirke i et fællesskab, der er langt større end de lokale sogne. Den gode idé lokalt kan blive en idé til glæde for hele stiftet, fordi vi netop har stiftsrådet. Her kan vi støtte nogle lokale initiativer økonomisk, så vi får sat ting i gang.

Bodil Therkelsen peger på eksempelvis Konfirmandtræf, som blev sat i gang af en lille kreds af mennesker i form af et udvalgsarbejde. Siden bredte det sig, og med støtte fra Stiftsrådet er Konfirmandtræf i Roskilde i dag Nordeuropas største og - viste det sig, da en delegation fra Nidarosdomen i Trondheim besøgte Konfirmandtræf i 2019 - til inspiration uden for landets grænser.

Bodil Therkelsen ser for sig, at der kommer flere af den slags succeshistorier. For Stiftsrådets ni arbejdende udvalg kommer rent faktisk med noget, der skaber værdi, mener hun.

- For eksempel var diakoniudvalget - inden pandemien brød ud - klar med en diakonikonference. Det liturgiske udvalg var på vej med en konference om gudstjenesteudvikling. Religionspædagogisk udvalg har haft en vellykket dåbskonference. Det er den slags, vi kan gøre, når vi ser kirkelivet i et større perspektiv. Vi kan samarbejde inden for eksempelvis diakoni, undervisning, gudstjenesteudvikling og mission, fastslår Bodil Therkelsen.

UDFORDRINGEN

Det er præcis på det punkt - kirken set i et større perspektiv - at de kommende stiftsrådsmedlemmer får en vigtig opgave, mener hun. For der er naturligvis en afstand mellem stiftet og det daglige arbejde i sognene. Men den afstand må ikke blive unød-

vendig stor. Det skal de nye medlemmer være med til at sikre.

- Vi har en række udvalg. Men hvor godt bliver de udvalg egentlig brugt af vores menighedsråd og provstiudvalg, spørger hun.

- De nye medlemmer skal være gode til at vise det provsti, der har valgt dem, hvilke muligheder stiftet giver. De skal simpelthen ønske at vise provstiudvalg og menighedsråd, hvad Stiftsrådet laver. Jeg mener fx, at "nyt fra Stiftsrådet" bør være et fast punkt på provstiudvalgenes dagsordenen. Rollen som bindeled bliver helt afgørende for os, mener Bodil Therkelsen og fortsætter:

- Vi skal blive bedre til at være i samklang med vores bagland. Det viser sig, at der er mange, der ikke ved hvad stiftsrådet er. Det er ikke godt. For vi risikerer, at vi ikke får brugt hinandens ideer godt nok. Vi skal se hinanden som en del af et større fællesskab.

KOMMENDE TEMAER

Hun forventer, at det kommende stiftsråd kommer til at bruge tid på flere væsentlige temaer. Direkte adspurgt giver hun tre eksempler på diskussioner, der bliver vigtige for det nye stiftsråd.

- Der bliver flere og flere singler. Også blandt de ældre. Hvordan imødekommer vi det som kirke? Coronatiden har også åbenbaret, at der er mange åndeligt søgende. Hvordan imødekommer kirken de åndeligt søgende? Og endelig: Vi oplever faldende dåbs-tal. Hvad gør vi?

- Det er den slags diskussioner, vi jo ikke bare skal sidde og diskutere hver for sig i et sogn eller provsti.

- Derudover skal vi huske på, at vi jo også deltager som aktører i civilsamfundet. Så vi skal for eksempel tage del i den grønne omstilling – som vi i Roskilde Stift var foregangsstift for – og det fællesskab, der rækker ud over kirken. Vores udsyn skal altså være større end til naboens hæk, slutter Bodil Therkelsen, der selv stiller op til valget til Stiftsrådet i Kalundborg Provsti.

Foto: Henrik Helms, Viborg Stift

Det gode stiftsrådsmedlem

Passer din profil til Stiftsrådet? Formand for Stiftsrådet i Viborg Stift, **Karl Georg Pedersen**, peger her på, hvad der kendetegner et godt og knap så godt medlem af Stiftsrådet.

DET GODE MEDLEM AF STIFTSRÅDET

- Har føling med, hvad der er behov for ude i stiftet, som ikke kan løses lokalt.
- Bringer sit kirkelige engagement med ind til møderne i Stiftsrådet.
- Er med til at synliggøre problemstillinger for biskoppen.

DET "IKKE-SÅ-GODE" MEDLEM AF STIFTSRÅDET

- Ser kun problemstillinger gennem sit eget sogns eller provstis perspektiv.
- Mangler respekt for andres synspunkter og holdninger.
- Får ikke fortalt provstiudvalget, hvad der sker i stiftet.

FAKTABOKS

Sådan bliver Stiftsrådet sammensat:

- Biskoppen
- Domprovsten
- En provst valgt af stiftets provster.
- Tre præster valgt af stiftets præster.
- Et valgbart folkekirkemedlem fra hvert provsti.

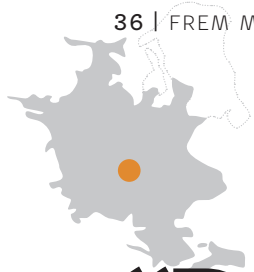
Alle medlemmer af folkekirken kan stille op til Stiftsrådet. Det er ikke et krav, at man er medlem af et menighedsråd eller et provstiudvalg.

Valget sker samtidigt med valg til de nye provstiudvalg. Det nye stiftsråd tiltræder den 1. november og sidder for en fireårig periode. Formanden vælges blandt de læge medlemmer.

FAKTABOKS

Stiftsrådets vigtigste opgaver

- Udskriver bindende stiftsbidrag, der typisk går til kommunikation, formidling af kristendom, udviklingsprojekter (f.eks. inden for undervisning, diakoni, IT, medier, kirkemusik og lignende)
- Forvalter kirkens kapital.
- Organiserer mellemkirkeligt arbejde.
- Fastsætter udvalgsstruktur. Det er gennem udvalgene, at Stiftsrådet arbejder.
- Rådgiver for biskoppen ved ændringer i provstier og sogne.

“Det indblik, de får i præstearbejdet, skal give dem lyst til at blive præster”

Sidste år iværksatte Roskilde Stift en praktikordning, hvor de teologistuderende og teologiske kandidater kan få indblik i det mangeartede præstearbejde, der venter på den anden side af teologistudiet. Ordningen skal blandt andet sikre, at flere studerende holder fast, holder ud og en dag holder prøveprædiken

Tekst: Otto Lundgaard

Foto: Mads Kildegaard Nielsen

Anden påskedag var gudstjenesten i Farendløse Kirke noget mere anderledes, end menigheden havde vænnet sig til i en coronamtid.

Det anderledes lå i, at gudstjenestens prædikant ikke var iklædt præstekjole, da hun trådte op på prædikestolen. Men klædt på til opgaven, dét var Iris Thalbitzer – og hendes prædiken afrundede såvel påsken som et godt syv uger langt praktikforløb i **Nordrupøster-Farendløse-Sneslev-Ørslev Pastorat**.

- At stå på prædikestolen gav mig en ro og en følelse af at stå på skuldrene af andre, fortæller Iris.

Oprindelig havde hun følt tanken om at prædike et par meter over kirkegulvet som angstprovokerende, men hendes praktikpræster havde hjulpet og vejledt hende godt, og ved gudstjenesten tog menigheden pænt imod hende og hendes påskepræ-

diken. Derfor blev prædiken en spændende udfordring og en stor oplevelse, også for hende selv.

- Vi lærer af gode grunde ikke at skrive prædikener på teologistudiet, så det var en helt anden genre, end jeg er vant til, når jeg skriver – uden kildehenvisninger og med et tilstræbt talesprog, forklarer Iris med et smil. I det hele taget synes praktikforløbet at have givet et spændende, anderledes og givende indblik i præstens praktiske arbejde. Det gælder ikke kun for den unge teologistuderende; også hendes praktikpræster har fået et godt udbytte af forløbet, fortæller de til Stiftsbladet. Det samme kan gælde for folkekirken som helhed.

Praktikordningen kan nemlig vise sig at gå hen og blive en ren win-win-situation. For alle parter.

REKRUTTERING OG FASTHOLDELSE

Iris Thalbitzer er her i foråret ved at afslutte ottende semester af teologi-

studiet på Københavns Universitet. Hendes praktikforløb har med egne ord givet hende mod på at fortsætte, færdiggøre sit studium og blive præst i folkekirken. Hvilket igen er et af de vigtige mål med Roskilde Stifts praktikordning for teologistuderende og færdiguddannede teologer.

- Praktikordningen skal bidrage til rekruttering og fastholdelse af de teologistuderende, fortæller Roskilde Stifts uddannelses- og teologiske konsulent, Anita Hansen Engdahl og uddyber: - Det indblik, som de hermed får i præstearbejdet, skal give dem lyst til at blive præster.

I 2019 gik Anita Hansen Engdahl og fem af stiftets provster sammen om at skabe praktikordningen i samarbejde med en lektor og repræsentanter fra Fagrådet på Det teologiske Fakultet på Københavns Universitet. Ordningen blev iværksat den 1. februar 2020, og har blandt sine mål – ud over de ovenfor nævnte – at give de studerende indblik i folkekirken som

- Noget, jeg er blevet helt klar over, er at jeg vil have kolleger. Det er blevet noget, som jeg glæder mig til, siger teologistuderende Iris Thalbitzer efter sit praktikophold i et bysogn og et landpostorat.

arbejdsplads, herunder indblik i de forskellige præstestillingers arbejdsindhold og -vilkår, i menighedsrådets arbejde og funktion samt blik for det tværfaglige samarbejde og lokalsamfundets aktører.

Praktikordningen adskiller sig fra de hidtil kendte praktikforløb for kommende præster ved primært at være tilrettelagt for flere forskellige faser af teologistudiet og ved, at hver studerende får et individuelt tilrettelagt praktikforløb. Således henvender ordningen sig også til bachelorstuderende som Iris Thalbitzer, der valgte et projektorienteret praktikforløb, som afsluttes med en praktikrapport og vejer lige så meget som et valgfag under uddannelsen.

Anita Hansen Engdahl understreger, at initiativet er ment som et supplement til de øvrige praktikordninger for kommende præster i folkekirken og heller ikke må forveksles med det obligatoriske praktikforløb, som teologiske kandidater har

på Pastorseminariet, inden de kan søge præstestilling. Der venter med andre ord et praktikforløb (mere), når de færdiguddannede teologer skal videreudanne sig på pastorseminariet og på krop og sind lære om præstearbejdet i et land- eller bysogn.

Ordningen ventes evalueret hen over sommeren og efteråret 2021; men allerede nu er Anita Hansen Engdahl dybt taknemmelig for praktikordningens modtagelse blandt stiftets præster, der har ydet en stor og ulønnet indsats.

KENDSKAB TIL PRÆSTENS HVERDAG

Baggrunden for praktikordningen bygger på flere faktorer, dels de teologistuderendes eget ønske om praktikstillinger, dels de triste tal i antallet af uddannede teologer. På en måde er der en sammenhæng.

Vi tager tallene først: Ifølge en rapport fra Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter er antallet af

uddannede teologiske kandidater ude i noget, der ligner frit fald. Fra 2007 til 2018 er antallet af årligt optagne studerende på teologistudiet faldet fra 185 til 170, men til sammenligning er antallet af dimitterede kandidater faldet betydeligt – fra 117 til 65. Dertil kommer, at langt fra alle teologiske kandidater søger plads på Pastorseminariet; antallet af nye ansøgere til præstestillinger i folkekirken er derfor lavere end ønsket.

Omvendt er der i disse år et stort ønske blandt teologistuderende om at komme i praktik, hvor de lærer noget om "virkeligheden", som man undertiden udtrykker det (inde) på universitetet. Hermed menes et ønske om at få indblik i, hvad der venter præsten i hendes/hans arbejdsdag og herunder prøve kræfter med de mangeartede opgaver, som præsten forventes at varetage – med andre ord få afklaring på om man helst vil arbejde på landet eller i byen, og om præstearbejde og familieliv kan forenes.

Praktikforløbet skal modvirke den ærgerlige tendens i tiden, hvor de studerende ikke fuldender deres studium med en teologisk kandidateksamen – måske fordi man er usikker på, hvordan hverdagen som præst er. Da man fra universitetets side har erfaret, at lysten til praktik er stor blandt de studerende, men at meget få faktisk benytter sig af muligheden, fordi de ikke er bekendt med ordningen, gøres en indsats for at udbrede kendskabet til ordningen.

På samme måde er Roskilde, Helsingør og Københavns Stifter gået sammen om en årlig karrieredag, hvor teologistuderende møder unge sognepræster, der fortæller om udfordringer og glæder ved præstearbejdet. I oktober 2020 blev dagen afviklet i Roskilde med deltagelse af 25 studerende. I år afvikles dagen den 5. november i Helsingør.

GLÆDEN VED KOLLEGER

Selv om hver praktikant får tilrettelagt et individuelt forløb, så blev Iris Thalbitzers praktikforløb noget anderledes end ventet.

Opvokset i Hørsholm og ansat som kordegnevika i Holmens Kirke kendte Iris bedst kirken som bykirke; hendes ønske var derfor at lære om præstens rolle i henholdsvis by- og landsognet. Det blev imødekommet ved at dele praktikforløbet mellem Køge Sogn og Nordrupøster-Farendløse-Sneslev-Ørslev Pastorat. Forskellen på de to dele af forløbet blev især mærkbar på grund af coronaen, der omtrent lukkede kirkelivet ned, netop som Iris skulle begynde sin praktik i landpastoratet.

- Iris kom til os i den hårdeste nedlukning i kirkens historie, fortæller Jacob Broholm Møller, som er den ene af de to sognepræster i Nordrupøster-Farendløse-Sneslev-Ørslev Pastorat. - Vi var helt lukket ned, havde nærmest ingen bisættelser. Trods dette medgiver han, at det var meget interessant at have Iris Thalbitzer i praktik, idet nedlukningen gav dem meget mere tid til sammen at reflektere over præstens arbejde:

Man kan være præst på mange måder, og det er det, man skal kunne se sig selv i.

*Jacob Broholm Møller,
sognepræst*

- Som præster lærer vi ikke bare at tænke menighed, men også at tænke indad: hvorfor er det, jeg gør, som jeg gør?

Hans kollega, landpastoratets anden sognepræst Sara Horneman-Thielcke, tilføjer at præsten hurtigt udvikler vaner på godt og ondt: - Men vi var heldige at få en meget dygtig og reflekteret studerende. Det var inspirerende ligesom at have et spejl med i arbejdet med de mange nysgerrige spørgsmål, hun stillede.

- Vi har haft flere møder og talt frem og tilbage, fortalt om pastoratets opbygning og sammensætning, for-

tæller Sara videre. - Vi har talt meget om forskellen mellem præstens rolle på landet og i byen. Når man er præst på landet, har man et utal af kasketter på, men i et lille sogn har man også mere indflydelse på sit arbejde. Jeg håber, hun har fanget den store diversitet, der er i vores arbejde. Præstearbejde er virkelig mange bolde, man skal have i luften.

- Man kan være præst på mange måder, og det er det, man skal kunne se sig selv i, konkluderer Jacob.

Det er en opfattelse, som Iris Thalbitzer kan bekræfte. Hun fortæller, at hendes praktikpræster lærte hende, at der i et landsogn er mere selvledelse forbundet med præsteembedet; man bliver simpelthen stillet over for flere praktiske opgaver at tage hånd om, også i det dynamiske samarbejde der er mellem kirken og lokalsamfundet.

Hvordan forestiller du dig dit kommende præstearbejde?

- Noget, jeg er blevet helt klar over, er, at jeg vil have kolleger, svarer Iris Thalbitzer. - Det er blevet noget, som jeg glæder mig til.

- Og i forhold til det med land og by, så har det været en gave at få et indblik allerede nu i, at der er forskel. Så kan jeg selv summe videre over, hvilken vej, jeg selv vil gå. Og at der er en vej.

Kunne du se dig selv som præst her i Roskilde Stift?

- Ja!

FAKTABOKS

I 2020 nåede der grundet coronaen kun at være en enkelt praktikant i Roskilde Stift.

I foråret 2021 har der været 5 praktikanter. Heraf var de 4 praktikanter i praktik i et eller to pastorater, mens én praktikant ønskede at koncentrere sig om prædikenskrivningen og derfor var i praktik hos 5 præster fra stiftets homiletiske netværk.

Fra sommeren 2021 udbydes også lønnede praktikstillinger af 3-6 måneders varighed.

Himmelske Dage for dig, din familie, dit menighedsråd og din menighed

Tekst: Miriam Munksgaard, projektleder for Himmelske Dage i Roskilde

Folkeligt og festligt, sådan er Himmelske Dage. Roskildes biskop og Socialdemokratiets daværende kirkepolitiske ordfører efter den regnvåde åbningsgudstjeneste i Herning 2019.
Foto: Otto Lundgaard.

Himmelske Dage er en kirkefestival, der tager favntag med det enkelte menneskes og samfundets mange udfordringer. En oplevelse sammen med andre fører oplevelsen videre. Gå på opdagelse i Himmelske Dage, og sæt oplevelsen i spil efterfølgende.

Himmelske Dage udvikles og afholdes af frivillige.

Takket være ca. 70 frivillige (indtil videre) bliver Himmelske Dage langsomt formet. Det frivillige engagement er en af de byggesten, som gør festivalen relevant og nærværende. Det vil publikum mærke i det program, som er ved at blive sammensat, samt gennem den kontakt, publikum møder fra hjælpere og andre frivillige, som er med til at afvikle festivalen.

VIL DU VÆRE MED?

Himmelske Dage søger hjælpere blandt andet til:

- **Kirkekaffe**, torsdag den 26. maj kl. 15.00. En gruppe på ti personer til at koordinere og afvikle kirkekaffe samt ti kirker, som hver vil forberede kaffe og kage til 400.
- **Mulighedernes Marked**. En gruppe på fem personer som vil koordinere og være kontakt til Mulighedernes Marked - det område, hvor kirkelige organisationer har hver deres stand i opsatte telte
- **Himmelske guides**, vagter à 4-5 timer. Grupper eller personer som bliver tilknyttet en lokation, fx Palægården, hvor publikum kan møde guiden og få svar på praktiske spørgsmål.

FAKTABOKS

Vil du, dit menighedsråd eller andre, du kender, være med som frivillige, så kontakt Miriam Munksgaard, projektleder for Himmelske Dage, på roskilde@himmelskedage.dk

0

346

DAGE TIL
HIMMELSKE DAGE
I ROSKILDE

Himmelske Dage: Mange kirkelige traditioner

- Kirken er mere end blot en udstilling. Den er en stemme, som repræsenterer værdier, der udspringer af kristendommen, fortæller Ravi Chandran.

Ravi Chandran er født i Singapore og præst for en mangfoldig international menighed (International Christian Community) midt i København.

Menigheden udgøres af 40 forskellige nationaliteter og har traditioner, der forener dem. Fx en dansk mærkedag, som menigheden sammen med andre menigheder har taget til sig og omdannet til "Prayer for the Nation" (Bøn for nationen). Formålet er at samles om Fadervor, som findes på lige så mange sprog, som der er nationaliteter. På den måde blev Store Bededag rammen for "Prayer for the Nation".

- Vi er jo alle i menigheden, på en eller flere måder udlændinge i Danmark, så det er naturligt for os at bede for Danmark, fortæller Ravi Chandran. Han og hans menighed glæder sig til at deltage i Himmelske Dage, som på mange måder er en religiøs og kulturel ramme med kristne værdier. - Og vi glæder os til, sammen med mange andre, at være en aktiv stemme i samfundet.

Deltag i bøn for verden og fakkeloptog

Prayer for the Nation kan opleves på Himmelske Dage som Prayer for the World. Det begynder i domkirken fredag den 27. maj kl. 20.30 og slutter kl. 23.00 efter fakkeloptog igennem Roskildes gader.

Himmelske Dage: Roskilde Stift, Grønt stift - Roskilde Kirkegårde, Grønne kirkegårde

Midt i Roskilde ligger flere kirkegårde. I løbet af Himmelske Dage får kirkegårdene liv. Der vil være rundvisning på kirkegårde for alle, skattekort for børn og indsigt i hvordan Roskilde Kirkegårde arbejder med bæredygtighed.

Himmelske Dage: Samarbejde med lokale partnere og lands- organisationer

Et samarbejde mellem Kirke, Ånd og Krop-udvalget, Areopagos og Sct. Hans Have i Roskilde er ved at finde sin form. Sammen skabes rammer så deltagere på Himmelske Dage kan opleve en himmelsk morfar i hængekøjen, himmelsk mad, få anledning til refleksion, tænkepauser og fordybelse.

Sct. Hans Have er en social økonomisk virksomhed, som foruden at have fokus på bæredygtighed også praktiserer mental sundhed. Både psykiatriske patienter, flygtninge og udsatte unge er velkomne som medarbejdere på Sct. Hans Have. Læs mere her: www.scthanshave.dk.

Foreningen Stilhedens Katedral havde oprindeligt ansvaret for Katedralen; den er overdraget til Areopagos, og hedder nu "Areopagos Katedralen". Katedralen er indviet som kirke, og skal på Himmelske Dage være base for rolige og refleksive aktiviteter.

Himmelske Dages musik

Domkirken bliver fyldt med musik. Syng med i fællessang for alle aldre i domkirken. Oplev evensong, hvor drengekoret i samarbejde med et drengekore fra Norge synger aftenen ind. Lyt til klassiske, jazz- eller gospelkoncerter og slut aftenen med en udendørs koncert i Byparken.

Areopagos-katedralen kommer også til at indgå i Himmelske Dage i Roskilde.

FAKTABOKS

Himmelske Dage i Roskilde finder sted den 26.-29. maj 2022. Se mere på himmelskedage.dk

KONFIRMANDTRÆF I ROSKILDE 2022

*Tekst: Stinna Ahrenst, Roskilde Stifts religionspædagogiske konsulent
Foto: Christina Molbech*

I 22 år har der været holdt årligt Konfirmandtræf i Roskilde Domkirke, og langt de fleste gange har det ligget i begyndelsen af februar. Igennem årene har vi holdt Konfirmandtræf for over 60.000 unge samt deres præster og frivillige, der følger med fra sognene. De er der for at give de unge en god oplevelse og lade dem opleve fællesskabet med andre unge, der lærer om kristendommen i kulturen, i deres eget liv og i verden.

Derfor var det også med stort mismod, at vi i oktober 2020 måtte aflyse det kommende Konfirmandtræf. Det

kostede os rigtig mange overvejelser at bryde så lang en tradition i stiftet og at melde ud, at dette års konfirmander måtte undvære at mødes med alle de andre unge og fejre gudstjeneste under den lysende due.

I oktober var det ikke til at se, hvor langvarig og omfattende coronaperioden ville blive i folkekirken, men set i bagklogskabens lys var det den rigtige beslutning, vi traf. Vi forsøgte så at omlægge Konfirmandtræffet til at foregå ude i sognene i januar til marts, men også det blev aflyst, da konfirmationsforberedelsen i sognene var omlagt til virtuel forberedelse eller helt aflyst.

DE FRIVILLIGE FORTÆLLERE

En anden grund til at vi nødigt ville aflyse træffet, er de mange fantastiske og trofaste fortællere, som vi i årenes løb har fået tilknyttet.

Hvert år stiller 50 frivillige fortællere op og formidler kristendom og eksistens på posterne i domkirken, og uden dem ville det ganske enkelt slet ikke være muligt at gennemføre konfirmandtræffet. Vi håber meget, at der igen i år vil være mange, der vil stille deres eftermiddage og aftener til rådighed i domkirken

En af de trofaste, som har været med som fortæller i mange år, er Kirsten Vej Petersen. Hun er lægt medlem af Stiftsrådet og stiftets religionspædagogiske udvalg og fortæller her om Konfirmandtræffet fra en frivilligs perspektiv:

- Igennem en del år har jeg været så heldig at få lov til at være frivillig fortæller flere dage under afvikling af Konfirmandtræffet. Det er altid spændende at sætte sig ind i det fremsendte materiale. Arbejdsgruppen, der planlægger Konfirmandtræffet, formår at få temaet, sidst var det nadveren, belyst både gennem troens øjne og en pædagogisk vinkel, så konfirmanderne får en oplevelse både til krop og sjæl.

- Som frivillig bliver man del af et fællesskab, der løser en opgave til glæde for andre. De frivillige mødes til en introduktionsaften, hvor der sættes fokus på indholdet og den praktiske afvikling af træffet. Mange kender hinanden som præster i Roskilde Stift, men også som ikke-gejstlig føler man sig velkommen.

- Midt i vinterens hjerte, først i februar, møder man velforberedt til at modtage de mange konfirmander, der ankommer i større eller mindre hold anført af en guide fra Rollespilsakademiet. Temaet er så gennemarbejdet, at man som frivillig ikke er i tvivl om det budskab, der skal formidles, og det er en glæde at være med til at sætte rammen for konfirmandholdenes møde med nogle af vinklerne i nadveren.

- Jeg fryder mig hvert år over, hvor åbne, venlige og velopdragne de unge er. Det giver en særlig atmosfære, i og med så mange konfirmander samles i domkirken. Alle oplever at være en del af noget større, og for en stund glemmes behovet for at kigge på mobiltelefonerne.

Konfirmandtræffet forløber over tre eftermiddage og aftener og afsluttes med en gudstjeneste, hver aften med hver sin prædikant. Præsten skal på max. fem minutter knytte temaet fra posterne, de unges livsverden og

evangeliet sammen og i samarbejde med musikken bringe budskabet ud til konfirmanderne.

Kirsten Vej Petersen fortæller:

- Jeg synes, det er interessant at høre de forskellige prædikanter tanker i den efterfølgende gudstjeneste, ligesom man bliver begejstret over at se biskoppens glæde over alle de unges deltagelse. Den sidste del af gudstjenesten med salmesang og efterfølgende kontinuerlig nadver foregår i et værdigt tempo, hvorefter man forlader domkirken gennem Kongeporten med smil og løssluppen glæde.

- Jeg håber, at jeg også fremover får den glæde at være frivillig ved konfirmandtræffet.

VI SES IGEN I 2022

Til næste år forventer vi at afholde Konfirmandtræf igen.

Vi håber, rammerne kan blive, som de plejer, og at vi kan samles 500-600 konfirmander, frivillige og voksne i domkirken til et brag af et konfirmandtræf. Men skulle det gå anderledes, og vi må indstille os på at være færre samlet i domkirken, forbereder vi i arbejdsgruppen bag Konfirmandtræffet også en gudstjeneste, man kan

holde hjemme i sognet. Det vil ikke blive det samme som at være i domkirken, men med gudstjenesten kan man binde en sløjfe på det tema, der er lagt op til og alligevel bruge Konfirmandtræffets undervisningsmateriale.

Vi håber, vi ses i domkirken til februar!

FAKTABOKS

Bliv frivillig!

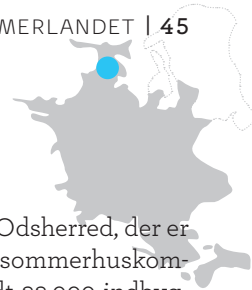
Konfirmandtræf ligger den **1.- 3. februar 2022** om eftermiddagen og aftenen.

Har du lyst til at være frivillig eller høre nærmere, så kontakt frivilligkoordinator Sidsel Leth Svensson på sls@fsfisk.dk eller stiftets religionspædagogiske konsulent Stinna Ahrenst på stah@km.dk.

Man kan være frivillig en, to eller alle tre dage, alt er velkomment.

Tilmelding via DAP efter sommerferien.

KIRKEN I SOMMERLANDET:

NY PRÆST I VIG KIRKE PÅ SÆRLIG OPGAVE

Vigs nye præst, 48-årige Mette Kvistbo Bjerrum, er ikke kun ansat til at være almindelig sognepræst. Hun skal også være med til at skabe rammerne for projekt "Kirken i Sommerlandet". Projektet skal gøre folkekirken i Odsherred Provsti mere relevant for sommerhusmenigheden

Tekst og fotos: Rasmus Birkerød

Sommerhus-Danmark er ved at gøre klar til endnu en højsæson. På præstekontoret over for **Vig Kirke** følger Mette Kvistbo Bjerrum med.

Hun er her i foråret ansat til i samarbejde med provsten at være med til at forløse Odsherred Provstis ambition om at skabe en endnu mere relevant folkekirke for sommerhusgæsterne.

- Nu vil jeg lære området godt at kende her i den første højsæson. Det er udgangspunktet. Så lægger vi en proces derefter, siger 48-årige Mette Kvistbo Bjerrum.

Hun blev færdig som teolog i januar 2020. Hun har gennem et helt liv arbejdet med mennesker. Først i service- og rejsebranchen som stewardesse i 10 år for SAS. Siden som skolelærer i Vanløse. Hun blev indsat som præst i Vig Kirke i påsken.

Nu glæder hun sig til at komme i gang med projekt "Kirken i sommerlandet".

UFORLØST POTENTIALE

- Jeg havde corona, da jeg læste stilingsopslaget, så jeg havde god tid til at læse det, mens jeg lå i isolation. Men jeg kan jo se, at der er et uforløst potentiale i kirken i sommerlandet, så det bliver spændende at være med til at bygge det op fra starten, siger Mette Kvistbo Bjerrum.

Det uforløste potentiale var også en af de bemærkelsesværdige konklusioner, som antropolog Marianne Houmøller-Jørgensen drog, da hun for to år siden udgav rapporten "Kirken i Sommerlandet". Her pegede hun i den 243 sider lange afhandling på, at "sommergæsterne oplever et behov for kirken og et ønske om dens tilstedeværelse i sommerlandet".

Rapporten er relevant læsning for alle provstier og sogne i Feriedanmark.

Naturligvis også i Odsherred, der er Danmarks største sommerhuskommune. Her bor godt 33.000 indbyggere fast. Men når alle sommerhuse er belagt, så stiger befolkningstallet til op mod 150.000.

- Jeg kan sagtens se perspektivet i projektet. Dåbstallene i København og Helsingør stifter er faldende. Mange af indbyggerne i stifterne har sommerhus her. Hvis vi i Odsherred giver vores sommerhusgæster et positivt møde med kirken, som de kan tage med sig hjem, så er der jo rent faktisk en mulighed for, at evangeliet kan komme mere ud, siger Mette Kvistbo Bjerrum.

Mette Kvistbo Bjerrums
favoritcitater fra bibelen:

"Se, jeg gør alting nyt"

Johannes' Åbenbaring, kapitel 21

Hun mener desuden, at projektet rammer ind i noget, der er i samklang med tiden.

- Det er min fornemmelse, at folk efterspørger en tilværelse med mere tid til det nære, siger Mette Kvistbo Bjerrum.

Hun vil nu give sig tid til at iagttage sommersæsonen i Odsherred, inden hun i et samarbejde med provst Karin Bundgaard Nielsen lægger rammerne for det videre forløb. Et samarbejde, som provsten glæder sig meget til.

- Hun har evnen til at sætte sig ind i det her projekt samtidig med, at hun kan det der med at sætte en finger i jorden og have en fornemmelse for virkeligheden. Jeg er meget glad for, at vi har fået Mette Kvistbo Bjerrum ansat, lyder det fra provsten.

Begge håber at kunne sætte de første konkrete tiltag i søen, som møder virkeligheden i sommeren 2022.

DEN NY PRÆST I VIG:

SAS-stewardesse, skolelærer og døbt som 37-årig

Livserfaring. Virkelyst. Nysgerrighed.

Det er hvad menigheden i Vig har fået med ansættelsen af den 48-årige præst Mette Kvistbo Bjerrum. Hun byder velkommen med et smil i et lille værelse i det hjørne af præstegården, som ikke er under renovering.

Det tør antydes, at hendes baggrund er bred. Hun er teolog. Færdiguddannet på Københavns Universitet i januar 2020. Skrev speciale om "åndens etiske virke hos Paulus".

Men hvor hun på universitetet beskæftigede sig med svært målbare temaer som ånd og etik, så vidner hendes tid på Haslev og Vordingborg seminarier om det modsatte. Hun er uddannet skolelærer med matematik, fysik, kemi og natur-teknik som linjefag.

Mette Kvistbo Bjerrum nikker, smiler og lader forstå, at hun har fanget behovet for at forstå sammenhængen i hendes interesse for ånd, etik og hardcore naturvidenskab.

- Det giver fuldkommen mening for mig. Hvor det meste i matematik, fysik og kemi kan måles og vejes, så kan man sige, at teologien er meget mere uhåndgribelig. Det giver mig et spænd i livet, som udvider min horisont og gør min verden større,

Effektiv, nysgerrig og meget vidende, lyder provst Karin Bundgaard Nielsens beskrivelse af den nye præst i Vig Kirke, der skal være med til at lægge rammerne for projekt "Kirken i sommerlandet", der skal gøre folkekirken i Odsherred endnu mere relevant for sommerhusgæsterne.

siger Mette Kvistbo Bjerrum og giver et eksempel, som hun understreger begejstret med store armbevægelser.

- Vi står i kirken og døber ved døbefonten i granit. Her er kontrasten jo lige til: Det hårde klippemateriale og ordene. Begge dele har det tilfælles, at det ikke forgår, siger hun.

VOKSENDÅB

Hendes arbejdsliv begyndte i flyveledelsen, hvor hun var i knap tre år, før hun i 10 år fløj for SAS som

stewardesse. Siden boede hun et par år i Paris med sin mand Poul Erik, inden de vendte hjem til Danmark og bosatte sig i Store Heddinge.

Det var også her, at hun som 37-årig selv stod foran døbefonten.

Hvorfor blev du døbt?

- Jeg savnede at høre til. Kristendommen har faktisk altid fyldt meget i min barndom. Min fars familie var baptister, min mors familie fra folkekirken – og jeg gik i katolsk skole som barn. Men jeg var aldrig blevet døbt og følte ikke, at jeg hørte til nogen steder, fortæller Mette Kvistbo Bjerrum.

Efter dåben blev hun medlem af menighedsrådet og formand for kirkeudvalget i sognet.

Mens hun underviste i de naturfaglige fag på Vanløse Skole skete der noget. Dåbsforløbet med Store Heddinges daværende sognepræst Per Vibskov havde sået nogle frø, der var begyndt at spire i form af en stor interesse for teologien. Hun begyndte at følge et par fag på Det Teologiske Fakultet på Købmagergade i København. Noget krævede både vilje og planlægning.

- Når jeg havde mellemtimer uden undervisning på skolen i Vanløse, så fik jeg det til at passe med, at jeg kunne nå frem og tilbage mellem Vanløse og Købmagergade med metroen. Siden fik jeg så lov til at gå ned på halv tid som lærer og blev fuldtidsstuderende på teologi, fortæller Mette Kvistbo Bjerrum.

Det er netop tilgangen til opgaverne, der måske er det, som menigheden i Vig og provstiet i Odsherred kan forvente sig af deres nye præst. I hvert fald rimer fremgangsmåden på provst Karin Bundgaard Nielsens beskrivelse af den nye præst.

- Hun er effektiv, dedikeret og fokuseret på sin opgave. Derudover er hun bare nysgerrig, meget vidende og kan have mange bolde i luften, lyder det fra Karin Bundgaard Nielsen.

Turen går til

ROSKILDE STIFT

Vi ser frem mod endnu en sommer under hjemlige himmelstrøg, men derfor behøver turen jo ikke gå “til ingen steder”. Eksperter anbefaler her seværdige vejkirker, bjergtagende natur og oversete kulturelle perler i vores eget stift. Skal udlængslen stilles, er der også litterære anbefalinger til den mentale ferierejse. God tur!

Kulturredaktørens anbefalinger - til den mentale ferierejse

I romanform kan turen gå til alt fra Sverige til USA. Kulturredaktør på Kristeligt Dagblad, Michael Bach Henriksen, anbefaler her fem romaner

LYDIA SANDGREN (Sverige): SAMLEDE VÆRKER

Om Sverige og den kulturelle klasse. Om kærlighed, venskaber og kunstens betydning. "Samlede værker" beriger den svenske romankunst, skrev Sydsvenskan.

SELMA LAGERLÖF (Sverige): JERUSALEM

Om en historisk vækkelse i Sverige, der sender en række vakte bønder på pilgrimsrejse til den hellige stad. I Mellemøstens sydende varme og religiøse feber møder de en anderledes hverdag end forventet. Evigt fascinerende storroman om Jerusalem og tro til alle tider.

JOHAN HARSTAD (Norge): MAX, MISCHA OG TET-OFFENSIVEN

Et stort værk om Norge i det 20. århundrede, om Stavangers udvikling og om hovedpersonens forhold til dét USA, der ikke ligger så langt væk, hverken fysisk eller mentalt, når man bor i Vestlandet.

MARILYNNE ROBINSON (USA): GILEAD-SERIEN

En uforlignelig serie af den store, kristne forfatter fra Midtvesten. Et portræt af et land, der er intenst optaget af tro og race.

IDA JESSEN (Danmark): KAPTAJNEN OG ANN BARBARA

Episk fortælling om den jyske hede i 1700-tallet. Om ære og natur og om, hvordan man er et godt menneske. En dramatisk western på dansk jord og en ny vej i Jessens rige forfatterskab.

Nationalmuseets anbefalinger - til vejkirker i Roskilde Stift

Der er mange smukke vejkirker i Roskilde Stift. Seniorforsker på Nationalmuseet, Ulla Kjær, kommer her med et bud på fem seværdige vejkirker

HERLUFSHOLM KIRKE

Opført som en del af et benediktinerkloster i 1135. Sidenhen ændret til kirke for adelsparret Herluf Trolle og Birgitte Gøye, derpå til kirke for Herlufsholm Skole. Her er både fornemt træskærerarbejde og pompøse gravminder.

KALUNDBORG VOR FRUE KIRKE

Helt usædvanlig og gådefuld. Kirken har en korsformet grundplan og hele fem massive tårne. Den er sandsynligvis bygget i 1200-tallet af et medlem af den magtfulde Hvideslægt og som et sindbillede på det kristne paradys.

KONGSTED KIRKE

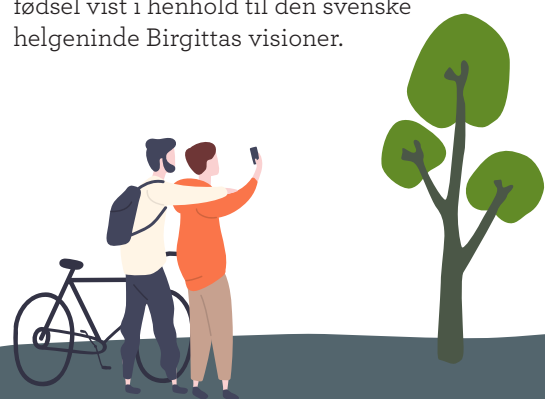
En malerisk bygning med gotisk tresidet kor, fyldt med spændende kalkmalerier. Det rige, træskårne inventar vidner ligesom de mange gravminder om kirkens tilhørsforhold til Lystrup Gods.

RINGSTED SCT. BENDTS KIRKE

Kirken blev viet til Valdemar den Stores helgenkårede far, Knud Lavard, og var fra 1100-tallets slutning til 1300-tallets begyndelse den danske kongeslægts gravkirke. Dens kalkmalerier er sjældne ved at vise danmarkshistoriske begivenheder.

UNDLØSE KIRKE

Var i middelalderen en velbesøgt valfartskirke, og sognets kilder blev søgt op til omkring år 1800. Her er kalkmalerier af blandt andet Jesu fødsel vist i henhold til den svenske helgeninde Birgittas visioner.

Destination Sjællands anbefalinger - til smuk natur i Roskilde Stift

I stiftet finder man ikke kun smukke kirker, men også bjergtagende natur, der kan virke som et vindue til Gud. Som en slags naturens katedral. Direktør i Destination Sjælland, Jens Müller, anbefaler her fem naturoplevelser

ISTIDSRUTEN

En 260 kilometer lang cykelrute, hvor I kan fordybe jer i sjællandsk skønhed og hyggelige købstæder. Den er delt i fem etaper, der kan krydres med både genveje og sløjfer med ekstra oplevelser. Se mere på istidsruten.dk

NATURPARK ÅMOSEN

Sjællands sidste vildmark, hvor havørne patruljerer i luften, mens kronhjortene spankulerer stolt på jorden. Nyd fantastisk natur og spændende historie. Se mere på naturpark-aamosen.dk

SUSERUP SKOV

Har 7.000 år på bagen og er noget af det tætteste, vi herhjemme kommer på en urskov. Den ligger ved Tystrup Sø, har 400 år gamle træer og har siden 1920 fået lov at passe sig selv. Se mere på desj.dk/suserupskov

RØSNÆS

Halvøen har flere solskinstimer end resten af Sjælland; derfor minder den mest af alt om en dansk botanisk have, hvor blomster og vinranker har kronede dage. Her kan I opleve præmieret natur og gemte perler. Se mere på røsnæsrundt.dk

GEOPARK ODSHERRED

Smukt, varieret og helt unikt istidslandskab, hvis geologiske forhold muliggør et væld af smagsoplevelser og naturåbenbaringer samt mange sjove aktiviteter. Se mere på geopark-odsherred.dk

Museumsdirektørens anbefalinger - til oversete kulturperler i Roskilde Stift

I domkirken – og i flere af stiftets kirker – mærker man historiens vingesus, men også andre steder i stiftet finder man store historier og rig kulturarv. Museumsdirektør på ROMU, Morten Thomsen Højsgaard, åbner kirkedøren og udpeger fem oversete kulturperler i stiftet

SPORVEJSMUSEET SKJOLDENÆSHOLM

Midt i skovlandskabet langs resterne af den gamle, midtsjællandske jernbane fra Næstved til Frederikssund har en gruppe entusiaster skabt en perle af en tidslomme med sporgvogne, gamle busser og transporthistorie.

DRAGSHOLM SLOT

Knejsende hvide mure danner ramme om hen ved 800 års historie med skiftende magthavere fra bispem i Roskilde over kongehuset til moderne iværksættere.

TADRE MØLLE

Sjællands smukkeste vandmølle, som stadig er i drift, ligger i Elverdamsdalen mellem Hvalsø og Tølløse. Egnens kilder har i over 600 år leveret energi, hvad stedets dygtige frivillige gerne fortæller om.

STEVNSFORTET

Uha, her er både storslået udsigt, vilde kanoner og skumle, lange gange under jorden. Formålet med det hele var at beskytte Danmark under den kolde krig. Book en guide og få alle røverhistorierne med.

SANKT LAURENTIUS

Usædvanlige Sankt Laurentius midt i Roskilde er både kirkeruin, tidligere rådhusårn, gammel arrest og spøjsseværdighed. Få 1000 års historie på 20 minutter. Med overblik og udsigt fra tårnet til grave og keramik fra den tidligste middelalder i skjul under jorden.

BØRNE- AKTIVITETER “TO-GO”

Forsamlingsforbuddet gælder også børn. Det har skabt nye ideer omkring fejringen af fastelavn og påske - som her i Tveje Merløse

Tekst: Marianne Olsen, kirke- og kulturmedarbejder, Tveje Merløse Sogn

Foto: Dorte Hovmand, daglig leder, Tveje Merløse Sogn

Tveje Merløse Kirke i Holbæk har normalt et stort fokus på sognets børnefamilier og et stort udbud af velbesøgte børneaktiviteter. Når man ikke må samles fysisk, er der heldigvis andre måder at løse det på.

Gennem de sidste mange år har **Tveje Merløse Kirke** en gang om måneden holdt familiegudstjeneste med en kort, sjov, børnevenlig gudstjeneste efterfulgt af spisning og kreative aktiviteter i sognegården. Normalt deltager et sted mellem 60 og 100 mennesker, men det er nu ved at være rigtig lang tid siden, vi har kunnet samles så mange. Derfor har vi tænkt ud af boksen, og har her i foråret i stedet tilbudt to *børneaktiviteter-to-go*.

Idéen opstod omkring jul, hvor vi havde pyntet vinduerne ud mod vejen med store bogstaver, der ønskede de forbipasserende en glædelig jul. Tanken om, at det kunne være sjovt, hvis det var børn fra sognet, der havde lavet pynten, begyndte at spire og lagde fundamentet for de to efterfølgende aktiviteter.

Til fastelavn har vi tradition for at holde en børnegudstjeneste med efterfølgende tøndeslagning, varm kakao, fastelavnsboller og slikposer. I

år fremstillede vi i stedet poser indeholdende kakaopulver, en brownie og lidt slik. Derudover var der en fastelavnsmaske i posen. Konceptet var, at børnene skulle hente en pose i en kasse foran sognegården, tage den med hjem og spise de søde sager, mens de dekorerede masken flot. Derefter kunne de aflevere den retur i kassen, så vi kunne hænge de flotte masker op i vinduerne.

Kasserne stod fremme i 14 dage døgnet rundt, så familierne kunne komme forbi og se dem. Der blev i alt hentet 140 poser – en del kom retur, men nogle børn ville gerne beholde masken, og det er selvfølgelig helt i orden.

Derudover blev der afleveret en stak masker til den lokale børnehave, som satte alle institutionens børn i gang med at være kreative. Til fastelavn var vinduerne fyldt med masker, som kunne ses fra vejen af de forbipasserende.

Da det havde været så stor en succes, valgte vi at gentage den til påske. Her fik børnene en pose med fire pap-påskeæg, en farvelade, limstift, silkepapir, pailletter, et hjemmelavet påskespil, en påsketegneserie så de også lige kunne få genopfrisket påskeevangeliet og lidt påskechokolade. Børnene kunne selv komme ind i sognegården og hænge æggene på grene i store spande i vinduerne, når de havde dekoreret dem, eller aflevere dem i en kasse udenfor.

Hen over påskedagene stod de flotte grene, der nu var sprunget ud med farvestrålende påskeæg, og pyntede i vinduerne til alle påskens gudstjenester – som nemlig også blev holdt i sognegården.

Det har været en god måde at holde fast i børnefamilierne på og har vist sig at give meget positiv feedback. Så måske bliver fremtidens børnegudstjenester i Tveje Merløse Kirke også med et “to-go” element.

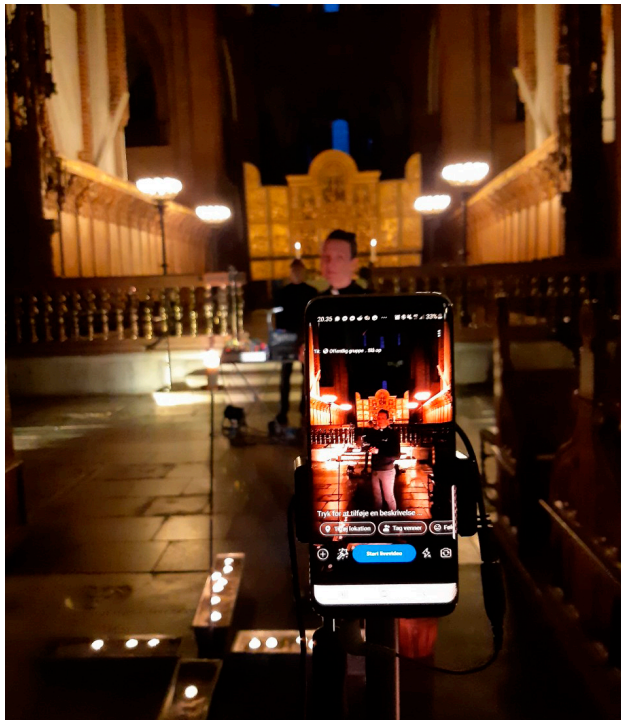

VIL DU TÆNDE ET LYS

Behovet for at følge livestreamede andagter i domkirken er uforandret og nødvendigt efter coronapandemien

Tekst: Sarah Krøger Ziethen, sognepræst, Roskilde Domsogn

Foto: Kim Idziak, kirketjener, Roskilde Domsogn

Fra Natkirken den 6. april, hvor Mads Kinnerup spillede på sin module synthetizer, og præsten Sarah Krøger Ziethen læste påskesalmer.

I foråret 2020 lukkede landet ned – og alle kirkerne med. Og det netop på et tidspunkt, hvor jeg som natkirkepræst i **Roskilde Domkirke** allerede i den tidlige corona-tid oplevede, at flere og flere skrev bønner om, at corona måtte forsvinde, og at Gud måtte passe på deres nærmeste og fjerneste.

Bønnerne blev lagt i den lille kurv med bønner og blev af mig læst højt ved aftenens sidste andagt. I løbet af den tidlige vinter i 2020 blev der flere og flere, der skrev og blev siddende til det sidste. Det var som om, de bønner fik

en mere intens betydning for menigheden – og der blev tændt flere og flere lys i vores smukke lyskors.

Da kirken blev lukket, var det ikke længere muligt. Jeg tænkte ikke umiddelbart selv på muligheden for at lave en onlineandagt, før der tikkede en PB (privat besked) ind på FB (Facebook): “Vil du ikke godt bede for, at corona ikke rammer min bror alt for hårdt. Han er allerede syg, men ikke indlagt”. Det blev startskuddet til, at jeg tilbød at bede for dem, som måtte have brug for det. Men igen blev jeg overhalet af virkeligheden. For en ny besked fra en anden tikkede ind: “Vil du ikke tænde et lys for min datter og tage et billede af det?”.

Sammen med Natkirkens faste taizémusiker og kirketjener valgte jeg derfor at lave en onlineandagt, hvor alle, som havde noget, de gerne ville have, at vi bad for, kunne skrive – og hvor vi tændte lys, for alle der sendte et navn i en PB.

63 lys skulle vi tænde den første gang, og jeg ved ikke, hvor mange bønner vi bad. Vi vekslede mellem musik og ord og sendte det direkte på Facebook. I løbet af de første dage have mere end 500 været forbi og se med. Vi gjorde det et par gange.

Da vi igen måtte mødes i kirken, tænkte jeg, at nu var det nok ikke nødvendigt med streaming, da man jo kunne komme i kirken. Men hvad mange har erfaret, så er det at kunne komme i kirke ikke det samme, som at man gør det. Igen var det en besked, der fik mig på andre tanker: “Jeg er i den mest sårbare gruppe og tør ikke gå i kirke. Vil du ikke tænde et lys for mig?”.

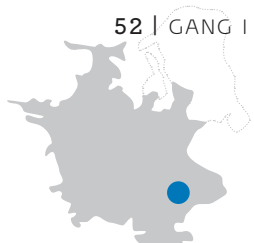
Så nu er vi fortsat med at sende en lille andagt live, hvor jeg læser aftenens bønner samt de bønner, der er blevet sendt, og tænder lys i lyskorset for dem, der har bedt om det.

Det gjorde vi i efteråret, hvor vi stadig måtte være i kirken hele aftenen, hvor det blot var den sidste andagt vi streamede – og nu hvor vi kun må have kirken åben for den halve times andagt. Ja, - så sender vi live, når kirken er tomt. Nogle gange med mere musik og færre ord – nogle gange med flere ord og mindre musik. Men altid med den musiker, der alligevel har været i Natkirken, for så kan de, der sidder derhjemme, også få en lille følelse af at være med i fællesskabet.

FAKTABOKS

Natkirken i Roskilde Domkirke afholdes den anden og fjerde torsdag i måneden.

Domkirken er åben fra kl. 19.00, gudstjeneste kl. 19.30 og afslutning kl. 20.00. Kl. 20.30 er der live-streaming af andagt med oplæsning, bønner og lystændning.

DET KRÆVER EN LANDSBY ... AT BLIVE MOR I EN CORONA-TID

"Bøn og barnevogn" er navnet på et nyt initiativ i form af en udendørs mødregruppe

Tekst og foto: Jeanette Capion, sognepræst, Kongsted Sogn

Ikke alt der hidrører fra corona har været negativt. Sidste forårs nedlukning har forårsaget, at vi her i **Kongsted Sogn** har babyboom. Dette medfører heldigvis også et væld af dåb. I modsætning til sidste år er der ingen, der udsætter dåb pga. forsamlingsrestriktioner, for som de fleste siger: "Ingen ved, hvornår endnu en bølge rammer, så det gælder om at fejre de glæder, vi har, her i livet."

Med dåb følger også dåbssamtaler ... og de dåbssamtaler har varieret fra de dåbssamtaler, jeg havde før corona.

Mange steder har far været hjemsendt, så mor og far har kunnet nyde barslen sammen og være sammen om barnet. Et gode som mange af de nybagte forældre fremhæver. Men dette har selvfølgelig ikke været alle forundt, for andre fædre har ikke været hjemsendt, hvorfor barslen er tilbragt i tosomhed med barnet. Tosomhed med en lille nyfødt kan for

mange nybagte mødre føles ensomt, fordi man står foran store forandringer – både i forhold til andre, men især i forhold til sig selv. Man er ikke længere den, man var, før man blev mor. Her har man særligt brug for andre i samme situation, eller som kender situationen, til at sparre med. Corona-restriktionerne har gjort dette næsten umuligt. Opfordringen om at blive i egen sociale boble har forårsaget, at alle mødregrupper har været aflyst. Et af de vigtigste redskaber for en ny mor har ikke været tilgængelig.

I nogle kommuner i Roskilde Stift har det endda været sådan, at sundhedsplejersken ikke er kommet på besøg, fordi kommunen har valgt at tolke corona-restriktionerne sådan, at de ikke måtte møde fysisk op i hjemmet. Vi har altså at gøre med en gruppe af nybagte mødre, der har stået meget alene med det at blive mor.

Nogle har også været i den situation, at deres egne forældre har været i

risikogruppen, haft corona eller bare boet langt væk, hvilket har været med til at forstærke følelsen af isolation. Følelsen af at stå alene i en ny og -selvom den er glædelig – også svær situation.

Ingen ved, hvordan det er for alvor at mangle nattesøvn, før man står i det. Ingen kender de bekymringer, man gør sig om livet og døden for sit nyfødte barn, før man faktisk står med det lille myr i armene. At blive forældre kan føles som om, man står midt i en storm. Det er vigtigt, at man har mennesker omkring sig, der kan fortælle en, at selv de værste storme lægger sig igen. Man har brug for, at andre minder en om, hvad man godt ved, at efter regn kommer sol. At efter vinter kommer vår.

Ingen af os får børn alene. Vi er fælles om de børn, der fødes ind i vores samfund, ind i vores menighed. Vi har – hvor perifert vi end måtte kende de børn – alle et ansvar for, at de børn tages imod, ses og elskes. Det er derfor vi holder dåb i højmessen om søndagen for at byde den lille ny velkommen i vores midte som vores egen søster eller bror. Der er en grund til, at vi siger, at det kræver en landsby at få et barn.

Da restriktionerne blev ændret til, at vi gerne måtte samles udenfor i kirkeligt regi, tog vi straks konsekvensen her i Kongsted og oprettede en udendørs mødregruppe, "Bøn og barnevogn".

Vi fik en masse gode snakke om moderskabet og livet med børn. Om glæder og udfordringer. Og sang en salme for de små. Til stor glæde har nogle af mødrene taget det skridtet videre og mødes nu hjemme hos hinanden, så de små ikke skal pakkes ekstra godt ind ude i præstegårdshaven.

Den glædelige nyhed er, at nu ophæves restriktionerne yderligere, så vi næste gang kan samles indenfor i kirken, hvor vi kan leve Jesu ord, som lyder i dåben: "*Lad de små børn komme til mig, det må I ikke hindre dem i, for Guds rige er deres.*"

GENÅBNINGEN MARKERES I KIRKERNE

Kalundborg Provsti holder
takke- og festgudstjenester
den 19. september

Tekst: Søren Sievers, kst. sognepræst, Rønæs Sogn

Foto: Erik Jensen

“Trange tider langsomt skrider” synger vi ved vintertide i Brorsons vidunderlige salme “Her vil ties, her vil bies”. Det vil sige, det gjorde vi så ikke, for det måtte vi jo ikke ...!

Strofen er en passende overskrift på den tilstand, vi har befundet os i under pandemiens hærgen i både første og anden bølge.

Tålmodigheden har været sat på prøve, og vi har været kastet ud i formidlingens afkroge, når det gælder elektroniske måder at kommunikere på. Jeg har i al fald ingen erindring om at have modtaget undervisning i “elektronisk fjernkommunikation” på Pastoralseminariet. Konfirmationsforberedelsen har for de fleste præster været en alvorlig udfordring.

Glæden var derfor også tilsvarende stor, da vi igen kunne mødes ansigt til ansigt. Gudstjenester er blevet streamet, og tiden med de korte af slagsen har lært en og anden præstemand og -kvinde, at det ikke nødvendigvis er mængden af ord, der gør en god prædiken. Lige nu (medio maj), ser det ud som om, vi er kommet om på den anden side. Med udgangen af august måned skulle vi gerne alle sammen være vaccineret.

Der er mennesker, der har mistet livet. Der er mennesker, der har lidt under både sygdom og savn. Og for os alle har det gjort sig gældende, at den sociale omgang har været sat på vågeblus. Derfor er der al mulig grund til at markere, at vi nu er kommet så langt, at vi igen kan genoptage gudstjenester og andre kirkelige aktiviteter. Markere, at nu åbner vi igen for det lidt større fællesskab. Vi er klar til “Business as usual”.

I **Kalundborg Provsti** har vi besluttet at markere genåbningen ved søndag den 19. september at holde takke- og festgudstjeneste. Takke – for, at vi er kommet så forholdsvis helskindede igennem pandemien, og fest – fordi vi nu igen kan genoptage det almindelige folkekirkelige liv, vi kender i sognene. Og det er en vigtig pointe.

Vi holder ikke én stor fællesgudstjeneste i provstiets største kirke, hvor vi alligevel ikke kan være – selv uden restriktioner. Vi holder en gudstjeneste i alle sognekirkerne med alle de traditioner, der gælder i det enkelte sogn for festgudstjenester. I mange sogne vil man benytte lejligheden til at gøre det sammen med sognets høstgudstjeneste, hvad der bestemt er en anledning, der ligger lige for. For her er virkelig grund til både tak og fest.

Sandsynligheden for at alt bliver som før coronaen, er vist ikke stor. Pandemien har sat sine spor i måden, vi omgås hinanden, og der er kommet gevinster til i form af hjemmearbejdspladser og møder på nettet, der reducerer adskillige kilometer på landevejene.

Strengt tider har det været, men på kanten af denne sommer tør vi håbe:

“Se, nu er stunden næsten oprunden,
næsten oprunden, som gør dig glad.”

FORSTÅ MENNESKER MED DEMENS

– og bliv klædt på til at stå med en, der er demensramt

Inspirationsdag om gerontologi

Vi har som kirke en opgave i forhold til mennesker med demens og deres pårørende. Hvordan kan vi forstå mennesker med demens og deres adfærd? Hvordan kan vi bidrage som kirke til demensramte menneskers liv og adfærd? Hvordan støtter vi bedst demensramtes pårørende? Hvordan kan vi være deres røst i samfundet?

Foredragsholder er Helle Schimmell, sognepræst i Hals og Hou, cand.theol. og Ph.d., ekstern konsulent ved Videnscenter for Demens, Aalborg Kommune.

Der vil blive serveret frokost og kaffe i dagens løb.

HVORNÅR

Onsdag den 1. september kl. 10.00-15.00, ankomst med kaffe fra kl. 9.30

HVOR

Vipperød Sognegård,
Asmindrupvej 52, 4390 Vipperød

HVORDAN TILMELDER VI OS?

Til Lillian Jordan Nielsen, sognepræst og tovholder for Roskilde Stift i Netværk for gerontologi på <https://forms.gle/fTgoVZ5zPssjAYh9>
– senest den 24. august

HVAD KOSTER DET?

Kurset incl. forplejning er gratis

Konfirmander med særlige behov

Inspirationsdag om konfirmander, inklusion og særlige behov

På ethvert konfirmandhold sidder der i gennemsnit 3-4 konfirmander med ADHD, autisme eller andre diagnoser. Konfirmander med særlige behov har særlige læringsforudsætninger, som præsterne ikke er uddannede til at varetage, at inkludere dem på holdet skaber udfordringer for mange undervisere. På kurset vil man blive klogere på de mest almindelige diagnoser, og på de pædagogiske virkemidler, der skal til for at inkludere konfirmander med særlige behov på holdet.

Underviserne er Pernille Darling Rasmussen, børne- og ungepsykiater, Louise Keiniche Rasmussen, teolog, præst og underviser inden for specialområdet, og Stinna Ahrenst, religionspædagogisk konsulent i Roskilde Stift.

HVORNÅR

Fredag den 8. oktober kl. 9.00-15.00, ankomst med kaffe fra kl. 8.45

HVOR

Jakobskirken, Astersvej 11, 4000 Roskilde

HVORDAN TILMELDER VI OS?

Til Stinna Ahrenst på STAH@KM.DK

HVAD KOSTER DET?

Kurset incl. forplejning er gratis

TEMADAG OM DIAKONI i Roskilde stift

Diakoniudvalget indbyder til temadag om udvikling af diakonale tiltag og aktiviteter i stiftet på baggrund af undersøgelsen "Kortlægning af diakoni i Roskilde Stift"

Temadagen henvender sig til menighedsråd og præster i Roskilde Stift samt repræsentanter for kirkens samarbejdspartnere blandt NGO'ere, diakonale organisationer og kommuner.

Hvert provsti opfordres til at invitere lokale samarbejdspartnere med på dagen og sende invitationen ud til lokale personer og organisationer.

Det kan blive begyndelsen til et nyt samarbejde omkring diakoni og det lokale sociale arbejde.

I foråret har Folkekirkeens Uddannelses- og Videnscenter (FKUV) kortlagt diakonien i Roskilde Stift gennem en spørgeskemaundersøgelse i alle stiftets provstier og sogne. Du kan læse mere om undersøgelsen på stiftets hjemmeside, <https://roskildestift.dk/stiftsraadet/udvalg/diakoniudvalg/undersogelse-diakoni-i-roskilde-stift-2020>.

På temadagen vil resultatet af undersøgelsen blive fremlagt af Bjarke Schønswandt Mortensen, FKUV. Efter fremlæggelsen tager vi en debat om, hvordan vi i fællesskab kan bruge resultatet af undersøgelsen til at nytænke og forankre endnu flere diakonale aktiviteter i sognet, i provstiet og på tværs af stiftet. Om eftermiddagen vil der være indlæg fra stifts-

præst Steen Andreassen, Viborg Stift, med eksempler på nytænkende sagnediakonale aktiviteter.

Dagen sluttes af med en replikrunde, hvor et panel udfordres til at komme med deres bud på, hvordan diakonien i sogne og provstier kan bane vej for, at folkekirken når endnu flere danskere, som har behov for fællesskab og omsorg gennem kirkens diakoni. I panelet sidder Karin Bundgaard Nielsen, provst i Odsherred Provsti, Mette Møberg Madsen, generalsekretær i De Samvirkende Menighedsplejer, og Adam Holst, forandringsagent, Slagelse Kommune.

HVORNÅR

Onsdag den 15. september
kl. 9.00-15.15

HVOR

Galleri Emmaus, Højskolevej 9,
4690 Haslev

HVORDAN TILMELDER VI OS?

I tilmelder jer via et link på
<https://roskildestift.dk/senestenyheder/temadag-om-diakoni-i-roskilde-stift>
- gerne senest den 31. august

HVAD KOSTER DET?

Kurset incl. forplejning er gratis

PROGRAM FOR

ROSKILDE STIFTS DAG

Lørdag den 11. september 2021

"SKAL VI GØRE, SOM VI PLEJER?"

Om ritualer, traditioner, mønster, rammesætning - og ja... liturgi.

FAKTABOKS

Praktisk information

Prisen er kr. 100,- pr. deltager, inkl. kaffe, frokostplade og drikkevarer.

Deltagerudgifter og kørsel kan afholdes af kirkekassen.

Tilmelding og betaling sker sognevis.

Indbetaling sker til:

reg. nr.: 0216

kontonummer: 406 902 2103.

Husk at påføre "Stiftsdag 2021" samt antal deltagere og navn på menighedsråd.

Tilmeldingsfrist:

Onsdag den 25. august 2021.

Adresse:

Roskilde Kongrescenter

- Bauhaus Arena,

Møllehusvej 15,

4000 Roskilde.

Der tages forbehold for ændringer i programmet.

10.00 Gudstjeneste i Roskilde Domkirke.

Prædikant: biskop Peter Fischer-Møller

11.30 Kaffe - Roskilde Kongrescenter / Bauhaus Arena

12.00 Velkomst v/konferencier, provst Jens Elkjær Petersen

12.10 Katrine Wiedemann, teaterinstruktør

"Fast fodfæste kun ved spring."

13.00 Frokost

13.45 Fællessang

14.05 Jette Bendixen Rønkilde, cand.theol., ph.d.

"Rødder i fortiden, bud til nutiden og blik mod fremtiden."

14.45 Kaffepause

15.10 Fællessang

15.15 Joy Mogensen, kirke- og kulturminister

15.35 Søs Egelind, skuespiller

"En troende hednings bekendelser."

16.20 Uddeling af Årets Palladiuspris

16.45 Afrunding v/biskop Peter Fischer-Møller